

Leto XX. Štev. 214

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC

UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen
petka. Cena 10 dinarjev

Ljudska BORBA PRAVICA

„LJUDSKA PRAVICA“
USTANOVLJENA 1. OKTOBRA
1934 KOT DNEVNIK IN
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT DNEVNIK IN
EDNIK. OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT DNEVNIK
4 OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZA-
NOSTI Z „BORBO“.

PREDSEDNIK DŽELAL BAJAR V SARAJEVU IN ZENICI

Sarajevo je svečano sprejelo predsednika zavezniške Turčije in predsednika Tita

Sarajevo, 6. sept. Današnji dan svojega državnega obiska v Jugoslaviji je predsednik Dželal Bajar prebil v Bosni. Skupaj s predsednikom republike Titom in spremstvu se je pripeljal davi v Sarajevo, kjer so mu množice Bosancev in Hercegovcev ves dan prirejale manifestacije navdušenega prijateljstva. Visoki gost si je ogledal sarajevske znamenitosti, obiskal izvir Bosne, bil tudi v tovarni streliva v sarajevski okolici in nazadnje na svečanem kosilu pri predsedniku Ljudske republike BiH Djuru Pucarju.

Popoldne sta se predsednika zavezniških republik odpeljala v Zenico, kjer so jima kakor vzdolž poti po Bosni priredili nad vse svečan sprejem. Še zvečer sta nadaljevala pot proti Zagrebu in Sloveniji.

Nad 80.000 Sarajevčanov je priredilo danes veličasten sprejem predsedniku republike Turčije g. Bajarju in predsedniku BiH Josipu Brozu-Titu ob njunem prihodu v Sarajevo. Ze ob sedmih zjutraj so bile zbrane skupine ljudi, ki so se razvrstile v dolg spalir vzdolž vse poti, po kateri sta imela priti predsednika obeh zavezniških republik.

Sarajevčani so za to priložnost okrasili ulice svojega mesta z zastavami, zelenjem, preprogami, cvetjem in transparenti, na katerih je bila izražena dobrodošlica visokemu gostu. Tudi poslopje nove železniške postaje je bilo svečano okrašeno. Eno uro pred prihodom posebnega vlaka se je na peronu razvrstil častni bataljon z zastavo in godbo na čelu. Kmalu po osmi uri so pričeli prihajati na peron predstavniki oblasti in vojske ter druge osebnosti. Ob osmih in dvajset je na peron prispel tudi predsednik Ljudske skupščine LR BiH Djuro Pucar-Stari. Točno ob pol devetih se je ustavil na postaji posebnega vlaka predsednika Tita, s katerim so visoki gostje prispeli v Sarajevo.

Ko je predsednik Bajar stopil iz vagona, ga je pozdravil in mu želez dobrodošlico predsednik Ljudske skupščine BiH Djuro Pucar. Zatem mu je predstavil predsednika Izvršnega sveta BiH Avda Huma, podpredsednika Izvršnega sveta BiH Uglješa Danilovića, predsednika MLO Dana Olbina in generalnega podpoveljnika Veljko Kovačevića.

Vojaška godba je zaigrala državni himni Turčije in Jugoslavije. Predsedniki Bajar, Tito in Djuro Pucar so v spremstvu pripadnikov pregledali častni ba-

Se dopoldne se je predsednik turške republike s svojim spremstvom odpeljal v Ilidžo. Ko je potoval skozi mesto in vasi proti Ilidži, so ga toplo pozdravljali meščani in delavci sarajevskih tovarn. Tudi v Ilidži ga je navdušeno sprejela množica ljudi. Ogledal si je izvir Bosne in okolico ter se nekaj časa pomudil v ondotnem hotelu. Obiskal je tudi podjetje »Tito«.

V gosteh pri predsedniku Ljudske skupščine Bosne in Hercegovine

Predsednik Ljudske skupščine BiH je opoldne priredil predsedniku republike Turčije svečano kosilo, ki se ga je udeležil tudi predsednik republike Josip Broz

Ob prihodu v Sarajevo

Tito. Na poti v poslopje Izvršnega sveta BiH so množice Sarajevčanov znova toplo pozdravljale oba predsednika. Pred poslopjem so bile manifestacije tolikšne, da sta predsednika ob oknu odzdravljala ljudem.

Na svečanem kosilu so bili spremstvo predsednika Bajarja, jugoslovanske osebnosti, ki spremljajo predsednika Tita, dalje predsednik Izvršnega sveta BiH Avdo Humo, podpredsednik Izvršnega sveta Uglješa Danilovića, predsednik MLO Sarajeva Dane Olbina, komandant vojne oblasti generalni podpoveljnik Veljko Kovačević s soprogami in drugi funkcionarji ter predstavniki javnih, kulturnih in verskih delavcev, generali in častniki JLA.

Pred kosilom je predsednik Pucar podaril g. Bajarju umetniško sliko, delo slikarja Hakije Kulenovića in album o industrializaciji BiH, soproga predsednika Pucarja pa mu je izročila za njegovo soprogo dve narodni noši in nekaj ročnih del. Predsednik Bajar je podaril predsedniku Pucarju svojo sliko s posvetilom.

Na poti v Zenico

Popoldne ob pol štirih sta predsednik republike Turčije in

Danes v Zagrebu zvečer v Sloveniji

Zagreb, 6. sept. (Tanjug). Jutri zjutraj bo prispel predsednik Bajar v Zagreb, kjer mu bodo priredili svečan sprejem in izkazali najvišje časti. Dopoldne bo predsednik republike Turčije obiskal nekaj kulturnih ustanov in tovarn. Domnevajo, da si bo ogledal tudi zagrebški velesejem.

Opoldne bo predsednik Sabora Hrvatske dr. Vladimir Bakarić priredil na čast g. Bajarju svečano kosilo.

Popoldne pa bo visoki gost odpotoval v Slovenijo.

Osnutek družbenega plana pred skupščinskimi odbori

Predvidevajo, da bo v središču razprave sistem razdelitve dohodkov, ki naj bi bil čimbolj stimulativen

Sinoči sta odbora za gospodarstvo obeh svetov Zvezne ljudske skupščine začela obravnavati osnutek družbenega plana za leto 1955.

Dve dejstvi bosta vsekakor pozitivno vplivali na obravnavanje tega osnutka. Prvič, gradivo v zvezi s planom so poslali poslancem pravočasno, konec julija, tako da so člani odbora za gospodarstvo imeli možnost, da ga proučijo več ko mesec dni, in drugič, gre za prvotni osnutek plana, ne pa za osnutek plana, ki ga Zvezni ljudski skupščinski predložil Zvezni izvršni svet. Ta prvotni osnutek je Zvezni zavod za gospodarsko planiranje pravočasno poslal tako Zvezni ljudski skupščini kot Zveznemu izvršnemu svetu, tako da bodo poslanci obravnavali posamezne določbe plana istočasno kot člani Zveznega izvršnega sveta. To pa seveda ne pomeni, da so, kar zadeva osnovne podatke, osnutek sestavljen brez soglasnosti in poprejšnjega posvetovalstva z Odborom za gospodarstvo Zveznega izvršnega sveta.

Iz razgovorov s posameznimi ljudskimi poslanci je videti, da bo razprava o prvotnem osnutku plana v skupščini podrobna in temeljita, in da so člani odbora za gospodarstvo skrbno proučili osnutek, posvetujoč se s posameznimi podjetji, družbenimi organizacijami in podobno.

Pripomniti je treba, da so ta osnutek plana že obravnavali v nekaterih gospodarskih in družbenih organizacijah. V tisku je bilo prav tako sproti nekaj zanimivih pripomb in nasvetov. Zvezna industrijska zbornica je že dala svoje pripombe k osnutku plana, te dni pa jih bodo dale tudi ostale zbornice. Prav tako bodo tudi sindikati ta teden razpravljali o sistemu nagajevanja. Zveza društev ekonomistov je določila posebno skupno ekonomistov, ki bodo proučevali posamezne instrumente iz prvotnega osnutka plana. Tudi nekateri ljudski odbori in podjetja so dali neposredno ali prek tiska svoje pripombe.

Sledeč poteku sedanjih razprav je moč v glavnem predvideti temotiko, ki jo bodo zlasti obravnavali v odbori za gospodarstvo Zvezne ljudske skupščine. Ta temotika bo obsegala: razdelitev dohodkov in v zvezi s tem formiranje plačnega sklada, dalje vskladitev materialne bilance, zlasti vprašanje elektrogospodarske bilance ter probleme v zvezi z razdelitvijo investicijskih sredstev.

Predvidevajo, da bo v središču razprave sistem razdelitve dohodkov. Letošnja praksa je pokazala, kako je delovna storilnost »občutljiva« za to, koliko sistem razdeljevanja dohodkov spodbuja proizvodnjo. Sistem, ki so ga predlagali za leto 1955, vnaša sicer nekatere popravke v dosednji način, toda splošno mnenje je, da še ni dovolj stimulativen.

Tudi zvezni zavod za gospodarsko planiranje je zdaj proučuje možnost, da bi spremenili predlagani sistem, oziroma ga zamenjali z bolj stimulativnim. Važno je poudariti, da so v razpravi naglasili, da se ni treba izogibati bolj zamotanih sistemov razdelitve dohodkov, če le-ti dejansko vzpodbujajo napredek gospodarstva.

V dosednji razpravi je bilo glede razdelitve dohodkov sproženih nekaj konkretnih predlogov.

Nekatera podjetja predlagajo obdavčenje individualnih dohodkov članov kolektivov. Zanimivo je, da je to predlagala skupina ekonomistov že leta 1953. Z več strani predlagajo obdavčenje dohodkov podjetij, z enotno davčno stopnjo in uvedbo davka na rento.

Čedalje bolj prihaja do izraza pojmovanje, da je dobiček nujno treba različno obravnavati, in sicer tako, da bodo uveljavljali instrumente, ki bodo vzpodbujali kolektive, katerih dobiček je sad zvišane delovne storilnosti, varčevanja in povečane proizvodnje.

Pričakovati je, da bo obravnavanje plana v odboru za gospodarstvo Zvezne ljudske skupščine ne samo prispevek k sestavi končnega besedila plana, temveč da bo vplivalo tudi na razvoj razprave v najširših okvirih, v podjetjih, zadrugah in organizacijah SZDLJ.

Brzjavka predsednika republike Tita predsedniku republike Brazilije

Beograd, 6. sept. (Tanjug)

Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal predsedniku republike Brazilije g. Cafe Filhu naslednjo brzjavko:

»Ob dnevu neodvisnosti Brazilije pošiljam Vaši ekselenci in brazilskemu narodu v imenu jugoslovanskih narodov in v svojem imenu najtoplejšo čestitko, kakor tudi najboljše želje za Vašo osebno blaginjo in napredek Brazilije.«

Konferenca v Manili

Pomirjevalne izjave ameriškega državnega tajnika Fosterja Dullesa o pomenu in nalogah pakta za Jugovzhodno Azijo

Manila, 6. sept. (AFP). S pozdravnim govorom predsednika filipinske vlade Magsaysaya se je začela danes dopoldne v prostorih filipinskega kongresa konferenca osmih držav za sklenitev obrambnega pakta dežel v Jugovzhodni Aziji. »Mir v Aziji v prihodnjih letih, kakor tudi prihodnost svobodnega sveta,« je dejal filipinski ministrski predsednik, »bo v marsičem odvisna od sadov te konference.«

Udeleženci konference v Manili nimajo nobenih agresivnih načrtov — edina težnja konference je vzeti pogum agresorju in mu preprečiti agresijo. Mi si želimo, in smatram, miroljubno sožitje med raznimi družbenimi ureditvami za potrebno, toda, je nadaljeval Magsaysay, »sožitje ni mogoče, če pomeni komunistično nadvlado nad zaslužnim svobodnim svetom.« Nazadnje je izjavil, da si njegova država »iskreno želi miru«, da pa »ljubezen do svobode prekaša morebitni strah pred vojno.«

Zunanji ministri na konferenci zastopniki držav so zatem razložili stališča svojih vlad.

Ameriški zunanji minister Dulles je izjavil, da sporazum o kolektivni varnosti v Jugovzhodni Aziji ne bo naperjen proti nikomur in da bo temeljil na dohodkih ustanovne listine OZN, ki daje državam članicam pravico, da se združijo za kolektivno samoohrambo. Posebej je poudaril, da ZDA nimajo nobenih neposrednih teritorialnih interesov v Jugovzhodni Aziji in da se žele samo združiti z ostalimi državami ter se tako izogniti skupni nevarnosti morebitnega napada.

Popoldne je bila prva tajna seja manilske konference. V uradnem poročilu, ki so ga objavili po sestanku, je poudarjeno, da so na njem obravnavali poročilo strokovnjakov o osnutku pakta. V razpravi na konferenci, pravi komunikacije, so vsi izpričali enodušnost glede ciljev in bistveneje napredka. Ki je bil dosežen v zvezi z določbami, katere bi bilo treba vnesti v besedilo pogodbe. Druga tajna seja bo jutri dopoldne.

Poslanik Ajtić odpotoval v Tirano

Beograd, 6. sept. (Tanjug). Iz Beograda je danes odpotoval v Tirano poslanik FLRJ v Albaniji Predrag Ajtić. Slovesa na zemskem letališču se je v imenu državnega tajništva za zunanje zadeve udeležil polnomočni minister Dragoje Djurić.

Vremensko poročilo

Stanje: V naše kraje še vedno doteka tople zrak, ki povzroča lepo in toplo vreme. Anglijo in zahodno Francijo so zajele frontalne motnje iz Atlantika, ki se počasi pomikajo proti vzhodu.

Napoved za torek, 7. septembra: Lepo vreme z delno oblačnostjo, v alpskem svetu povečana oblačnost. Zjutraj po kotlinah megla. Temperatura ponoči med 10 in 15°, na Primorskem okoli 20°, podnevi med 25 in 30° C.

V sarajevskih muzejih in Begovi džamiji

Dopoldne je predsednik Dželal Bajar obiskal muzej Gavril Principa v Sarajevu. Spremljali so ga obrambni minister Ethem Menderes, turški veleposlanik v Beogradu Agah Aksel in ostali turški funkcionarji ter podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Rodoljub Čolaković, predsednik Ljudske skupščine BiH Djuro Pucar, vršilec dolžnosti državnega tajnika za zunanje zadeve dr. Aleš Bebler, in drugi visoki jugoslovanski funkcionarji.

Svečan sprejem v turškem veleposlaništvu v Beogradu

Beograd, 6. sept. (Tanjug). Predsednik republike Turčije g. Dželal Bajar je priredil snoči v prostorih turškega veleposlaništva svečan sprejem, katerega se je udeležil predsednik FLRJ Josip Broz-Tito s soprogo. Predsednik Bajar je sprejel predsednika Tita pred turškim veleposlaništvom skupaj s svojim spremstvom in člani turškega veleposlaništva.

Izmed jugoslovanskih osebnosti so se sprejema udeležili predsednik Zvezne ljudske skupščine Moša Pijade s soprogo, podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj in Rodoljub Čolaković s soprogo, Aleksander Ranković in Svetozar Vukmanović, predsednik Ljudske skupščine Petar Stambolić, člani Zveznega izvršnega sveta in drugi visoki državni funkcionarji kakor tudi člani diplomatskega zbora.

Ob vhodu v muzej ga je sprejel direktor Ahmed Grego. Pionir Sergije Princip, najmlajši član družine Principov, je izročil predsedniku šopek cvetja, muzej pa mu je razkazal sorodnik Gavril Principa — Bogdan Princip. Ko se je nazadnje vpisal v knjigo obiskovalcev, je Dželal Bajar med drugim dejal, da so mu znani dogodki, povezani z imenom Gavril Principa, ker jih je v tistem času z zanimanjem spremljal.

Po obisku v muzeju Gavril Principa je g. Bajar s svojim spremstvom obiskal Begovo džamijo v starem delu mesta. Pred džamijo ga je pozdravil vrhovni islamski verski starešina v Jugoslaviji Reis-ul-ulema Efendijski Hadži Ibrahim Fejzić. Predsedniku je predstavil tudi nekatere predstavnike islamske in vakufske organizacije.

Predsednik Bajar si je okrog pol ure ogledoval to nad 400 let staro, najlepšo sarajevsko džamijo. Tudi tu se je vpisal v knjigo obiskovalcev.

Malo po deseti uri je obiskal še pokrajinski muzej. Visoke goste iz prijateljske Turčije je pred palačo pozdravil direktor Marko Vego. Ogled muzeja je trajal celo uro. Ob vstopu v posamezne muzejske oddelke so predsednika zavezniške Turčije pozdravile skupine žensk v bosansko-hercegovskih nošah. G. Bajar se je zanimal zlasti za notranjost bosanskih hiš v narodopisnem oddelku.

»Vse to je zelo lepo,« je po tem med drugim dejal. »Videl sem veliko zanimivosti. Zelo zelo sem zadovoljen.«

PRED PROSLAVO NA OSTROŽNEM

Druga grupa odredov se odpravlja na pohod

Na njem bodo borci obudili spomine na zgodovinske dni 1. 1942

S polaganjem venca na grobnico narodnih herojev v Ljubljani, 8. t. m. ob treh popoldne bodo udeleženci pohoda druge grupe odredov prispevali svoj prvi delež k proslavi »Stajerske v borbi«. Naslednji dan, 9. septembra, bo namreč patrulja, sestavljena iz borcev druge grupe krenila iz Podlipoglavja in Janč čez Višnjo goro na Muljavo, nato pa preko Turjaka in cele Dolenske na Verd oziroma Vrhniko, od koder bo preko Poljan in Seiške doline pohitela čez Krogo in preko Gorenjske na Stajersko.

Spominski pohod borcev II. grupe odredov se bo začel v Seišah—Zumberku ali bližnji okolici (morda celo na Orlaki, kjer je bila 1. maja 1942 iz prve Stajerske brigade ustanovljena II. grupa odredov). Kakor je znano, so bili med ustanovitelji Franc Rozman-Stane, Kveder Dušan-Tomaž in Stante Peter-Skala—sloviti partizanski komandanti. Na izhodiščnem mestu se bosta predvidoma ločili dve patrulji, izmed katerih bo prva brenila na Verd, oziroma na Vrhniko, k mestu, kjer je II. grupa konec junija 1942 osvojila 310 slovenskih fantov in mož, ki so jih hoteli Italijani odpeljati v internacijo. Med potjo bo tej patrulji prirejen sprejem na Muljavi, kjer se je II. grupa maja 1942 zadrževala po prihodu z Janč in od koder se je spustila v borbo z Italijani, ki so silili na osvobodeno ozemlje. Z domačini bodo udeleženci patrulje obujali spomine na zmagovito borbo, v kateri so Italijane pogladi v beg tja do Stične. Na Verdu se bo ta patrulja združila z udeleženci druge patrulje, ki bo iz Sel-Zumberka prehodila pot preko Turjaka in Kožljeka na Verd. Ta patrulja se bo ustavila na Turjaku, da bi tam z domačini obudila spomin na napad na Turjak 6. januarja 1942. Združeni patrulji bosta nato z Vrhniko odšli proti Podlipi, Zazaruju in Sv. Trem kraljevi, v kraje, kjer se je II. grupa odredov mudila pred odhodom čez blivšo nemško-italijansko mejo in kjer je vodila srdite borbe z belogardisti in Italijani. Na spominskem pohodu bodo nato nekdanji borec II. grupe obiskali Poljane in druge kraje v Poljanski dolini, Pasjo raven in vasi pod Blegašem, dokler ne bodo šle istega dne (12. t. m.) krenili v Zeleznice na slavnostni miting. Obiskali bodo seveda tudi Gabrsko goro, ki slovi po hudih borbah borcev druge grupe odredov z Nemci. Iz Zeleznikov bo nato patrulja nadaljevala pot na Jelovico, kjer je bila najhujša nemška ofenziva, kar jih je morala II. grupa pretrpeti na svojem legendarnem pohodu. Nemci so namreč slutili, da se bodo borci II. grupe po odhodu iz Poljanske doline zbrali na Jelovici

in so jih napadli. Znano je, da je en bataljon takrat ušel ofenzivi in srečno prebrel Savo, medtem ko je drugi moral borbo sprejeti in bi mu trda predla, če ne bi njegovi borci zajeli neki nemški štab in iz njegovih kart spoznali, kakšno usodo jim je namenil sovražnik. Nato so se srečno prebili do Sv. Ane nad Tržičem in čez Košto na Koroško. To je bila prva partizanska enota, ki je prestopila blivšo avstrijsko-jugoslovansko mejo in imela hude borbe pri Apačah in Zelezni Kaplji. Od tam se je čez mejo vrnila v Kopno oziroma Podpeco. Prvi bataljon, ki se je ofenzivi izognil, pa je imel težke borbe na Kravcu in Kamniški Bistrici, prav tako pa je napravil Nemcem obilo preglavic z nenadnimi akcijami, med drugim na vermane pri Gornjem gradu. Na Koroško je

prispeel preko Košute in se je kasneje iz Kranjčevega bataljona preimenoval v Pohorski bataljon, ki je, kot vemo, padel do zadnjega moža v tragični borbi z Nemci.

Na svojem pohodu se bo patrulja II. grupe odredov ustavljala po vseh izrazitih partizanskih krajih, v znamenitejših pa bo k proslavam oziroma mitingom pritegnila tudi domačine. Mitingi bodo predvidoma v Podlipoglavju, na Verdu oziroma Vrhniko, nato v Poljanah (12. t. m. popoldan) in še isti dan zvečer v Zeleznicih, kamor bo na slavnost brčkone prispeel tudi znani Prešernov pevski zbor iz Kranja. Nato bo patrulja skupaj z domačini proslavljala spomin na borbeno preteklost še v Kropi, v Moravčah, ki so bile nekakšno središče operativnega področja druge grupe in bo na slavnosti sodeloval Invalidski pevski zbor, v Kamniku, kjer bo priredila lep program kulturna ekipa IX. korpusa, v Motniku in naposled še v Braslovčah, kjer bo zadnji miting pred prihodom na Ostrožno.

N. Z.

Primorski okraji ob svojem prazniku

V vseh okrajih so bile slavnostne seje. Na seji v Novi Gorici je bil navzoč tudi France Bevk

Nova Gorica, 6. sept.

S slavnostnimi zasedanji okrajnih ljudskih odborov, ki so bila danes dopoldne v Postojni, Sežani, Gorici in Tolminu, so na Primorskem počastili praznik vseh štirih okrajev. Sesti september si je ljudstvo Slovenskega Primorja izbralo za svoj praznik v spomin na nepozabno politično manifestacijo na Okroglici ob deseti obletnici ustanovitve primorskih brigad in priključitve teh krajev k svoji matični domovini Jugoslaviji. Besede, ki jih je tedaj izrekel predsednik Tito o jugoslovanskem stališču do rešitve obstoječih spornih vprašanj z Italijo, so tvorile zgodovinski uvod v celovito diplomatski zmag in zlasti preprečitev izvedbe 8. oktobrskega diktata.

V počastitev 6. septembra — praznika primorskih okrajev in prve obletnice doslej največje politične manifestacije tukaj-

šnjih krajev, mogočnega zborovanja na Okroglici, je bila danes dopoldne v dvorani novega upravnega poslopja v Novi Gorici slavnostna seja Okrajnega ljudskega odbora. Razen ljudskih odbornikov se je svačnanosti udeležilo tudi večje število prvoborcev in preživeli narodnih herojev ter zastopnikov gospodarskega, kulturnega in političnega življenja in vse Goriške.

Iz Ljubljane je prispeel zvez-

Tovariš Boris Kraigher med svojimi volivci na Dobrovem v Brdih

Predsednik Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS tov. Boris Kraigher je v nedeljo dopoldne obiskal svoje volivce na Dobrovem v Goriških Brdih. V osnovni šoli se je zbralo okoli 50 predstavnikov družbenih organizacij in zadrugnikov iz zapadnih Brd, ki so svojega republiškega ljudskega poslance seznanili s perečimi gospodarskimi in

drugimi problemi Brd. Razprava je bila posvečena vprašanju reorganizacije kmečkih delovnih zadrug.

Tov. Kraigher je poudaril, da ne kaže reorganizirati vseh KDZ, temveč le tiste, kjer so notranji odnosi tako slabi, da ne vedo drugega izhoda. Za te naj v okviru veljavnih zakonskih predpisov poiščejo novo obliko organizacije in obdelovanja zemlje. Zadruga, ki so se utrdile in obnesle, pa je treba podpirati, da bodo v bodoče še bolj gospodarile. Na organizacijo kmečijskega zadrugništva je treba gledati s stališča interesov skupnosti ter nastajanja komune.

(D. M.)

Potopljeno ladjo dvigajo

Split, 6. sept. — ob ustju Krke Nedaleč od Šibenika dviga ekipa »Brodospas« z morskega dna blivšo nemško ladjo »Arborea«, s tonazno 6300 ton, katero so sredi 1944 potopila zavezniška letala. Ladjo so s pomočjo zračnih cilindrov že precej dvignili na površino.

Zagrebski velesejem obiskalo 40.000 ljudi

Zagreb, 6. septembra

V prvih dveh dneh je zagrebski velesejem obiskalo več kot 40 tisoč ljudi. Včeraj je bilo na velesejmu okrog 24.000 obiskovalcev. Razen tisočev obiskovalcev iz naše države in tujine, so velesejem obiskale doslej tudi razne skupine

Pisma uredništva

Obveznosti iz socialnega zavarovanja je treba širše postaviti

Tovariš urednik, v sedanjem zakonu o socialnem zavarovanju, kakor tudi v ostalih predpisih, ki urejajo to vprašanje, je nekaj praznin, ki jih skušajo posamezniki izkoristiti v svoj prid, a v škodo skupnosti. Tako so na pr. vsa državna podjetja in ustanove, uradi, kakor tudi zadrugne in družbene organizacije dolžne plačevati prispevek za socialno zavarovanje svojih delavcev in uslužbencev. To velja tudi za privatne delodajalce. Toda pri uveljavljanju teh predpisov nosi glavno breme

državni, zadrugni in družbeni sektor, in sicer zato, ker je dolžan poslovati prek banke, saj je vprašanje izplačila zaslužkov delavcev in uslužbencev povezano z uplačilom prispevka za socialno zavarovanje.

Ali velja to tudi za privatne delodajalce.

Praksa je pokazala, da ne. Dejstvo je, da privatni delodajalci dolgujejo velike zneske na račun prispevka za socialno zavarovanje.

Izvršni odbor skupščine socialnega zavarovanja podružnice Skladarstva je posvetil več svojih sestankov vprašanju dolgov, ki jih imajo privatni delodajalci v zvezi s prispevki za socialno zavarovanje. Toda tega vprašanja ni lahko urediti. Drži, da imamo zakonite predpise in sankcije, ki izvirajo izle-teh, toda vse to je zelo težko uveljaviti v praksi. Tako na pr. frizer D. S. že več mesecev dolguje prispevek za socialno zavarovanje svojih delavcev. Po prisilni poti dolgov ni moč iztirjati, ker je vrednost inventarja veliko manjša kot dolg. K temu je treba pripomniti, da je S. D. »delodajalec v pravem smislu te besede«, ker on ne dela, temveč delajo zanj njegovi delavci in za to dobivajo plačo. S. D. pa ni edini privatni delodajalec, ki tako ravna.

Toda to je samo ena plat vprašanja. Po drugi strani imajo taisti delavci, ki delajo za S. D. in podobne in za katere njihovi delodajalci ne uplačujejo prispevka, vse pravice, izvirajoče iz Zakona o socialnem zavarovanju, ne glede na to, da delodajalec ne izpolnjuje obveznosti do skupnosti.

Prav tako je odvisno izplačevanje otroških dokladov za delavce in uslužbence od števila delovnih dni koristnika otroške doklade. Ni redek primer, da delavec in uslužbenec v delovnih podjetjih, ustanovah in uradih, kakor tudi v zadrugah in družbenih organizacijah znižajo otroško doklado, ker jih ni bilo na delo, čisto pa izgube tudi pravico do nje. Ali se to dogaja tudi delavcem v privatnem sektorju? Dosedanja praksa je pokazala, da ne.

Sodim, da bi bilo treba ta vprašanja upoštevati pri izdelavi novega zakona o socialnem zavarovanju. Mar ne bi bilo morda dobro povezati vprašanje upora-be pravic iz zakona o socialnem zavarovanju z izpolnjevanjem obveznosti, ki izvirajo iz tega zakona in tako bolj zainteresirati koristnike socialnega zavarovanja?

Beograd, 6. septembra 1954.

Dragomir Milanković

Delegacija socialistične stranke Holandske pri Mihi Marinku

Ljubljana, 6. sept.

Včeraj je prispeela v Ljubljano šestčlanska delegacija predstavnikov Socialistične stranke Holandske, ki se mudi v naši deželi kot gost Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije.

V spremstvu predstavnikov SZDL Slovenije so si gostje ogledali danes dopoldne Litostroj in druge zanimivosti Ljubljane. Ob 13.30 pa je goste sprejel predsednik SZDL Slovenije Miha Marinko, ki jim je hkrati priredil

kosilo v vili pod Rožnikom. Sprejemu so prisostvovali tudi sekretar SZDL Slovenije Stane Kavčič, član Izvršnega komiteja ZKS dr. Jože Potrč, predsednik mestnega odbora Ljubljane dr. Marjan Dermastija in predsednik Vrhovnega sodišča LRS Franc Hočevar, ki so gostom odgovorjali na mnoga vprašanja o družbeni in politični ureditvi pri nas.

Popoldne so gostje v spremstvu gostiteljev odpotovali na Bled.

K. M.

DNEVNA KRONIKA

gospodarstvenikov, med njimi predstavniki egiptovske trgovinske zbornice, dalje predsednik pokrajinske vlade Stajerske g. Josef Krainer in drugi.

Predstavniki zagrebskega velesejma poudarjajo, da so jugoslovanska podjetja navezala prve stike z domačimi in tujimi kupci in da je moč pričakovati velike poslovne uspehe.

Še dva rudarja podlegla poškodbam

Split, 6. septembra

Še dva rudarja iz sinjskega rudnika lignita, v katerem je minulo sredo prišlo do eksplozije premogovnega plina, sta podlegla opeklinam. To sta bila rudarja Franc Šmonjo in Božo Mačan. Tako je število žrtev te nesreče naraslo na 10. Trije rudarji, ki so nesrečo preživeli, bodo kmalu okrevali.

Predstavniki sovjetskih gospodarskih organizacij obiskali Zvezno zunanjetrgovinsko zbornico

Beograd, 6. sept. (Tanjug)

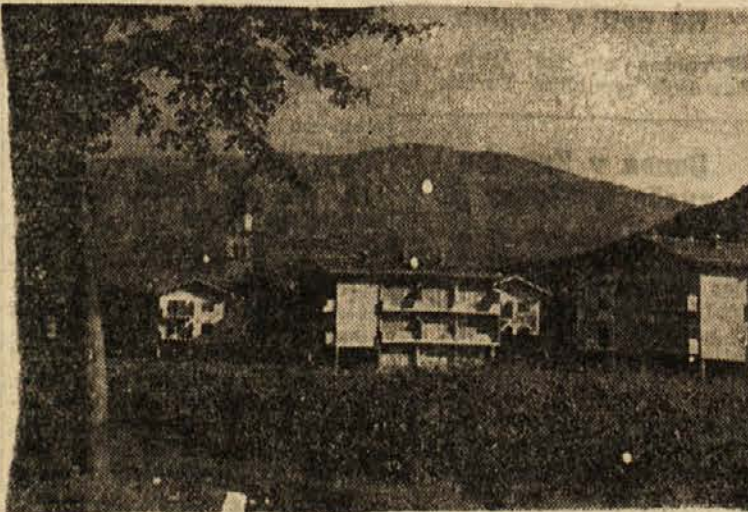
Predstavniki sovjetskih gospodarskih organizacij, ki so 4. septembra prispeeli v Beograd zaradi poslovnih pogajanj s predstavniki

Plastika Alenke Eržen v Mali galeriji

Ljubljana, 6. sept.

Danes ob šestih popoldne je bila v Mali galeriji Društva slovenskih likovnih umetnikov na Titovi cesti odprta razstava plastike, ki predstavlja obenem prvi javni nastop mlade kiparke Alenke Eržen. Razstavljena dela so portreti, mala plastika in barvni reliefi.

Mlada kiparka je rojena v Krškem, kjer je tudi preživela prvo mladost, nakar se je s starši preselila v St. Vid pri Lukovici. Akademijo je končala leta 1950, in sicer kiparsko šolo pri prof. Zdenku Kalinu. Specialno šolo je absolvirala v dveh naslednjih letih pri prof. Francisku Smerduju. Sedaj služi kot profesorica risanja na VII. gimnaziji v Ljubljani.

Pogled na Vipavo. V ospredju lične nove stanovanjske hiše

Kako delajo organizacije SZDL v goriskem okraju

Iz razgovora s predsednikom okrajnega odbora SZDL Martinom Greifom

Naš dopisnik v Novi Gorici je naprosil tov. Martina Greifa, predsednika Okrajnega odbora SZDL za Goriško, za kratek razgovor o delu osnovnih organizacij Socialistične zveze. Iz polasnih povzemamo nekaj glavnih ugotovitev, ki osvetljujejo politično problematiko v goriškem okraju.

Vaše organizacije SZDL zlasti z zanimanjem spremljajo o napovedi o skorajšnji ureditvi tržaškega vprašanja, ki naj bi podprla izboljšanje odnosov z našo zahodno sosedo. Ljudje na Goriškem živijo ob meji in so zato zelo zainteresirani predvsem na povečanju gospodarske izmenjave med obema državama in obmejnega blagovnega prometa, kar bi sledilo rešitvi obstoječih spornih vprašanj med Jugoslavijo in Italijo.

Naše politične organizacije resno razpravljajo o reorganizaciji kmetijskega zadrugništva, ki je vse bolj nujna. Kmečke delovne zadruga, ki jih je okrog 30, so zlasti v Brdih v zelo težavnem položaju. Slednje obdelujejo namreč v glavnem zemljo bivših italijanskih grofov. Zadrugniki izražajo v zadnjem času željo, naj bi zemljo porazdelili, ostalo imovino kot razno orodje in hiše pa izročili nekdanjim kolonom.

To vprašanje bo treba rešiti še v tem letu, tako da bi droben inventar, hiše in manjša zemljišča dodelili kmetom. Drugače pa je z večjimi kompleksni zemlji, ki jih že zaradi modernejšega in bolj smotrnega obdelovanja ne

kaže razkosati. Dokončna odločitev o načinu nadaljnjega obdelovanja in lastništva teh predelov pripada republiškim organom oblasti, ki bodo ob sodelovanju prizadetih kmetov že našli pravo rešitev, da se zagotovi dobro gospodarjenje z zemljo.

Organizacije Socialistične zveze bi morale bolj pomagati podjetjem, ki so zaradi pomankanja delovne sile zašla v precejšnje težave. Na Goriškem vlada tolikšno pomanjkanje nekvalficiranih delavcev, največ težakov, da je veliko vprašanje, če bodo letos lahko izkoristili kredite, ki jih je dala republika za pomoč pasivnim krajem. V sila težavnem položaju so predvsem nekatera gradbena podjetja in opelkarne, ki so morale kljub temu, da imajo naročil čez glavo, zapreti nekaj obratov, ker nimajo delavcev.

Odgovorna naloga, ki jo žal ponekod vse preveč zanemarljajo, je pojasnjevanje prebivalstvu o nujnosti združevanja enooddelčnih šol. Sedaj ima skoraj vsaka vas svojo šolo, čeprav za to nekatere nimajo potrebnih pogojev in ne dovolj učencev. Razumljivo, da to slabo vpliva na pouk ter sploh na napredek izštva. Pretirano visoki so tudi izdatki družbe za plačevanje učiteljev, ki vselej niso niti dovolj zaposleni. Nerazumljiv je odpor nekaterih ljudi do tega nujnega ukrepa, ker nočejo videti, da bo združevanje šol koristilo le vzgoji njihovih otrok. Brez osnove so tudi ugovori, ki so se ponekod razširili, češ da bodo morali učenci potlej bolj daleč hoditi v šolo. Največja oddaljenost bo namreč največ do tri kilometre.

F. K.

7 Celju in okolici so doslej prodali nad 33.000 značk

Kako veliko je zanimanje med prebivalci celjskega okraja za veličastni zbor na Ostrožnem, priča tudi število prodanih značk: le-teh je bilo doslej prodanih že nad 33.000. Največ značk so kupili prebivalci v Celju in v Savinjski dolini.

DOPIS IZ LONDONA

Konferenca osmih držav bo bržkone 24. septembra v Londonu

Dokončno stališče vlade dr. Adenauerja v zvezi z britanskim predlogom
o londonski konferenci še ni znano

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

London, 5. septembra. Londonska konferenca šestih držav iz skupine EOS, Britanije, ZDA in Kanade, na kateri bi obravnavali problem statusa Zahodne Nemčije po neuspehu EOS, je videti danes malo bolj gotova stvar, kot je bila včeraj. Trdijo, da so bila poročila iz Washingtona, česa da sta Churchill in Eisenhower sporazumno opustila zamisel o tej konferenci, kažejo zmotna. Danes je predstavnik Foreign Office označil ta poročila kot netočna ter ugotovil, da hkrati v Beli hiši še vedno čakajo na dokončno privolitev zainteresiranih držav, preden bodo poslali formalna povabila na konferenco.

Davišnji komentari kažejo, da so britanski »poskusni« predlog o sklicanju konference sprejeli v zainteresiranih državah ugodno, spričo česar narašča prepričanje, da bo do konference prav kmalu prišlo. Kot datum začetka londonske konference omenjajo 14. september. Vsekakor bi do konference moralo priti pred zasedanjem Generalne skupščine OZN, ki se bo začelo 21. septembra.

Kar se tiče dnevnega reda, o katerem že razpravljajo po diplomatski poti, bodo najbrž na londonskem sestanku, če bo do tega prišlo, proučili prispevek nemške zvezne republike k

obrambi Zahodne Evrope, oziroma vprašanje oblik in okvirov njene obrambe. Tu so se, kot poročajo, postavili na stališče, da je zahodnonemška suverenost problem, ki se tiče edinele treh okupacijskih velesil in zato bodo o tem najbrž posebej razpravljali predstavniki ZDA, Velike Britanije, Francije in nemške zvezne republike. Tako ni izključeno, da bo sredi septembra prišlo v Londonu dejansko do dveh goščastih konferenc, seveda, če vprašanja nemške suverenosti ne bodo uredili po redni diplomatski poti.

Diplomatski dopisnik »Timesa« poroča, da »še ni znano do-

končno stališče vlade dr. Adenauerja« v zvezi z britanskim predlogom o londonski konferenci. Odgovor iz Bonna pa pričakujejo prav kmalu, že v prvi polovici tega tedna. Hkrati ugotavlja diplomatski sodelavec »Timesa«, da je dr. Adenauer minuli teden razpravljaval o tej konferenci z britanskim in ameriškim visokim komisarjem v Nemčiji.

Kaže, ugotavlja dalje dopisnik, da so to tisti razgovori, katere je dr. Adenauer omenil v svojem sobotnem govoru po radiu, ko je govoril »novih pogajanjih« z Veliko Britanijo in ZDA.

Podoben odgovor v zvezi z izjavo nemškega kanclerja o »novih pogajanjih«, je dal danes v razgovoru z novinarji tudi predstavnik Foreign Office.

B. Blagojevič

Pred Adenauerjevim posvetovanjem

Bonn, 6. sept. (Tanjug). V Bonn pričujejo, da se bo po vrnitvi kanclerja Adenauerja z oddiha začela zunanje-politična dejavnost zahodnonemške vlade, da bi našli izhod iz položaja, v katerega je prišlo vprašanje nemške suverenosti in obrambe po zavrnitvi EOS. Menijo, da se bo kancler Adenauer že jutri posvetoval z voditelji koalicijskih strank o ekspoziciji o zunanji politiki, ki ga bo predložil Bundestagu.

Adenauer se bo sestal tudi z voditeljem opozicije Ollenhauerjem. Po tem razgovoru naj bi se zblizali vlada in opozicija v zunanji politiki. Socialni demokrati so prvi predlagali sodelovanje poudarjajoč, da je prej zaviralo skupno zunanjo politiko vlade in opozicije vprašanje EOS. Adenauer je zavrnil socialdemokratsko koncepcijo o nadaljnji zahodnonemški politiki. Sodi, da bodo razgovori med kanclerjem Adenauerjem in Ollenhauerjem obrabili pozitivne sadove.

Pričujejo, da bo vlada v mednarodni politiki naletela na težave. Zadnje uradne izjave zahodnonemške vlade niso pripomogle k utrditvi francosko-nemških odnosov, ki so se do skrajnosti zaostriš po zavrnitvi EOS v francoskem parlamentu.

Sestanek načelnikov generalnih štabov Jugoslavije, Grčije in Turčije bo 20. septembra v Atenah

Jugopress je izvedel, da bo 20. septembra v Atenah sestanek načelnikov generalnih štabov Jugoslavije, Grčije in Turčije.

Ta konferenca je sklicana na temelju prej sklenjenega sporazuma, a v duhu sporazuma o zvezi treh balkanskih držav.

Eisenhowerjev govor o mednarodni skupnosti za uporabo atomske energije

Denver, 6. septembra (AP). Predsednik ZDA Eisenhower je danes izjavil, da so se ZDA dogovorile z nekaterimi drugimi državami, da bodo nadaljevali prizadevanja v zvezi z ustanovitvijo mednarodne skupnosti za uporabo atomske energije za mirnodobne namene. SZ v tej skupnosti ne bi sodelovala.

S parade JLA v Zemunu

Predsednik turške republike Dželal Bajar in predsednik Tito pregledujeta enote JLA pred parado na zemunskem letališču

Pehota je bila na čelu parade, ki jo je JLA v čast turškemu predsedniku priredila v nedeljo na zemunskem letališču

RAZMERE V KOLHOZIH

O zanimivem fejtonu v »Pravdi«

(Posebej za »Borbo«)

Moskva, 6. septembra. Če bi »pozitivni lik« uglednega sovjetskega pisatelja Valentina Ovečkina - Martinov, sekretar rajonskega komiteja neke na podeželju, po pregledu rajona prišel vesel v komitej in svojim sodelavcem govoril o vseh in zadovoljivih razmerah v kolhozih, da ne bi Ovečkinov fejton, ki ga je »Pravda« objavila v treh nadaljevanjih, prav v ničemer razlikoval od podobnih člankov, ki vsak dan izhajajo v tisku. Tako pa so po zaslugi Ovečkina in njegovega sekretarja komiteja dali vsakim partijskim organizatorjem in kolegom sekretarja Martinova mnogo gradiva za razmišljanje o hodočnem delu...

Nevsakdanji sklepi

Po pregledu rajona sedi Martinov zamišljeno v komiteju skupaj s svojimi pomočniki. Položaj v kolhozih ni prav nič zadovoljiv. Martinov je v njih naletel na lopove, plijance, delomirneže, ki so kolhoze povsem ugonobili. V teh kolhozih je potrebna trdna roka.

Jesenski plenem CK je dal direktive za delo na vsi, dočeli, koliko je treba kradla, toda kadra ni. Iz mesta je prišlo nekaj agronomov in strokovnjakov.

Časniki opešujejo položaj v kolhozih pa so razmere povsem drugačne. Predsednik in partijski funkcionarji potrebujejo ter voditelji strojni traktorjski postaji. Martinova šine v glavo ideja: vsi ljudje v glavnih položajih v rajonu morajo v kolhoze. Edino tako bo mož položaj izboljšati.

Njegov pomočnik Medvedov se s njim ne strinja, drugi pomočnik Rudenko pa pripravi njegovi ideji, kar ga vas mika in čuti, da ne bo nikdar dober rajonski voditelj.

V nasprotju z vsemi pričakovanji

se tudi Rudenkova žena strinja s možem v tem, da bo treba iti v kak zaostali kolhoz, saj je takšnih kolhozov v rajonu na pretek. Rudenkova žena napada lenuhe, delomirneže v komiteju, ki so »dobili žulje od sedenja«, in njihove žene, ki si »oh sobotah lakirajo nohte«.

Po tem družinskem sporazumu pride na vrsto težavnejša zadeva. Nihče ne gre lahkega dela na vas, vsak nerad zapusti udoben položaj na rajonu. Martinov zelo odločno razbija stare oblike dela, ukrepa na svojo roko. Komisija odbere več starih partijcev za delo v kolhozih. Partijsko posvetovanje seveda ni minilo gladko. Martinova napadajo svojilo njegove ideje, obsodijo ga, češ da hoče razpusiti rajonski center, »kakor da je država že odmrta«.

Ravnanje Martinova odobri konno konov sekretar oblastnega komiteja in mu predlaga, naj poroči o posvetovanju oblasti v oblastnem časniku, tako da bi se lahko vsi rajonski sekretarji po njem ogledovali.

Čemu takšni radikalni ukrepi

Ovečkin ni po naključju napisal 30 stolpcev svojega fejtona in tega niso slučajno objavili v »Pravdi«. Na prvi pogled pušča Ovečkin bralca v dvomu, ali Martinov pravilno ravna in ali je v kolhozih položaj res takšen, da so potrebni tako dani po plenem CK novi ukrepi, ki bodo omogočili nižjim organom več pobude. Dejstvo, da dobi Martinov zaostanek, priča o tem, da na gre za neodgovornost in nepremišljenost Ovečkina.

Rajonski sekretar je našel v kolhozih plijance delomirneže in tatove. Nekatere je izključil iz partije, druge izročil sodišču. V 30. kolhozih ni reda, manjka dobrih predsednikov, partij-

skih sekretarjev, organizatorjev strojno traktorjskih postaj. Predsedniki kolhozov so nesposobni, razočarani nad kolhoznim življenjem, z odloki rajonskega komiteja si zvijajo cigarete itd. Sicer pa govori Ovečkin o pomanjkljivosti v kolhozih precej nejasno. Slabi so v glavnem predsedniki in višji kader. Edino na enem mestu so omenjeni tudi kolhozniki. »V kolhozu«, pravi nek funkcionar na posvetovanju, »samo videli veliko lenuhov. Ljudje so izgubili zupanje, zato slabo delajo.«

Kako je v komiteju

Martinov hoče napraviti red tudi v rajonskem komiteju. Veliko razlogov ima zato. Zena predsednika izvršnega komiteja, ki noče v kolhoz, govori možu: »Križi smo, pravilo. Popraviti se moramo. Res je, marsikaj je treba popraviti...« Sedel si v rajonskem komiteju, sedel si v njem dle kot vsi drugi. Oblast je v trojnih rokah. Toda vas voditelji sploh ne poslušajo. Sedite za mizo, pisate direktive, jih sporočate telefonično. Kdo pa bo izpolnjeval direktive v takšnem kolhozu, kot je na primer »Zora«, kamor so nas jeseni poslali na delo. Vse dan se je vrtil po pisarni.

O Medvedov, svojemu sodelavcu, sodi Rudenko takole: »Čuden človek je to. O njem ni moč reči niti kaj dobrega niti kaj slabega. Bil je učitelj. In potem je nekemu šinilo v glavo, da ga bo poslal na partijsko delo. Ali je sploh nadarjen za to? Vprašal sem o njem tudi tovarš iz N. Tudi tam se ni nič kaj izkazal. Pedanten je. Resolucijo bo sestavil, prebral predavanje, no, to zna.«

Brez kolhoznikov

Posvetovanje ni minilo brez prekanja. Na koncu so predlog Martinova vendarle sprejeli. Komisija je določila ljudi za delo v kolhozih. Ljudje, ki so jih izbrali za to delo, so na povsem drugačnih položajih, ki niso povezani s kolhozi. Iskrenejši izmed njih priznavajo, da jih kolhozi ne mikajo.

Dejstvo je, da odobritev ravnarja Martinova in njegovih, pomeni neposredno podporo rajonskim komitejem in nižjim partijskim forumom, pomeni dovoljenje, naj delajo »po svojem«, naj najdejo rešitve. Nižjim organom dajejo bolj proste roke - spodbujajo samopobudo, rušijo stara načela. Od ljudi zahtevajo, naj zapuste udobne položaje in da jih zgled ljudem, ki »ne zaupajo tujdanu«.

Bratce čuti, da Ovečkin ni sam, da to niso izključno njegove misli. Precej razlogov je za prepričanje, da pisatelj fejtona o tej stvari ne bo doživel tisto, kar je doživel vrsta pisateljev v zadnjem času, ki niso, kot jim očitajo, »znali niti prave mere in so opisali samo negativne strani sovjetskega življenja«.

Toda je verjeti, da so vse te težavne razmere izključno posledica slabega dela voditeljev, kakor tudi to, da bo vse urejeno, če bodo v kolhoze poslali dobre predsednike, sposobne partijske funkcionarje.

Zdi se, da razen »trdnih rok« funkcionarjev v rajonskih komitejih manjkajo tudi roke milijonov kolhoznikov, o katerih se zdi, kakor da so jim odvzeli pravico ustvariti si boljše življenje. Takšen vtis napravi branje Ovečkinovega fejtona »Z lastnimi rokami«.

D. Čulbič

BOJ ZA FORMOZO

Vojaške demonstracije v senci manilske konference

Denver, 6. sept. (AFP). Eisenhower se je razgovarjal s strokovnjaki obrambnega ministrstva o incidentih na otoku Kemoju, ki ga je bombardiralo kitajsko topništvo. Predstavnik Bele hiše je James Hagerty v tej zvezi novinarjem izjavil, da še niso spremenjeni ukazi, ki jih je že prej dobilo sedmo ameriško ladjevje, naj varuje Formozo. Sodi, da ima ponovno obstreljevanje otoka Kemoja politični kakor vojaški namen. Kitajsko topništvo je začelo obstreljevati otok prav tistega dne, ko je Foster Dulles prispel v Manilo zaradi pakta z Jugovzhodno Azijo. Kitajci hočejo s tako potezo demonstrirati svojo moč.

Ze pretekli mesec pa je Eisenhower izjavil, da bi se slehernemu napadu na Formozo postavilo po robu ameriško sedmo ladjevje. Zatem je Dulles dejal, da bodo ZDA branile Formozo. Ali spada tudi Kemoj v njeno območje, pa doslej še nihče ni potrdil. V Washingtonu menijo, da bi nedavno obstreljevanje Kemoja utegnili biti nekakšno izživanje Pekinga, da bi dognal, kako bo Washington reagiral na večjo oboroženo kitajsko intervencijo proti Cangkajsku.

Novi incidenti

Tajpeh, 6. sept. (Reuters). Kuomintanska letala so nanesla nasevsgodaj bombardirala kitajske toponiske postojanke v bližini Amoja. S tem so oslabila kitajski pritisk na otok Kemoje, ki je le 6 km oddaljen od kitajske obale in ki ga je zadnja dva dni kitajsko topništvo ponovno obstreljevalo.

Cangkajskovo obrambno ministrstvo je objavilo, da so bila »neznana« letala ponoči nad Formozo. V sporočilu ni nobenih podrobnosti o tem incidentu. Na vsem otoku so razglasili alarmno stanje in popolno zatemnitev.

V Tajpehu so ponoči nastale eksplozije, toda kaže, da ga »neznana« letala niso bombardirala.

SPOR ZARADI LETALSKEGA INCIDENTA NAD JAPONSKIM MORJEM

Tokio, 6. sept. (AP). Ameriškim patrolnim letalom je uspelo rešiti 9 izmed desetih članov posadke ameriškega bombnika, ki sta ga nad Japonskim morjem sestrelili sovjetski lovski letali.

Predstavnik ameriške vlade v

Washingtonu je izjavil, da bo Pentagon proučil vse podatke in nato objavil službeno poročilo.

Denver, 6. sept. (AP). Vladni tajnik za tisk je novinarjem dejal, da predsednik Eisenhower ni spremenil svojega stališča glede ameriško-sovjetskih odnosov. Poudaril je, da predsednik ZDA ne sodi, da bi prekinitve diplomatskih odnosov s Sovjetsko zvezo koristila ZDA. Snoci je namreč republikanski senator Knowland zahteval, naj ZDA prekinejo diplomatske stike z Moskvo zaradi sestrelitve ameriškega letala nad odprtim morjem.

Moskva, 6. sept. (Reuters). Vršilec dolžnosti sovjetskega zunanjega ministra Andrej Gromiko je izročil ameriškemu veleposlanstvu v Moskvi noto v zvezi z incidentom pri Vladivostoku. SZ protestira, ker bi naj bil ameriški bombnik prodril v sovjetski zračni prostor 60 milj vzhodno od Vladivostoka. Ameriški bombnik je po tej noti streljal na sovjetski lovski letali, ki sta se branili in pri tem sestrelili ameriško letalo.

KAM?

Zdaj je potrebneje kot kdajkoli poprej opozoriti na to, da je ideja o evropski skupnosti unikala v Evropi, in sicer iz globokega spoznanja evropskih narodov, da se je treba urejanja evropskih problemov lotiti na nov način.

Izkušena od hudih izkušenj v daljni in nedavni minulosti je Evropa spoznala, da so njena varnost, njen mirni razvoj in njena pozitivna vloga na svetu možni samo, če bodo odnose med evropskimi državami zasnovali na drugačni podlagi. Vse to je treba upoštevati prav zdaj, v trenutku, ko hočejo nekateri povzeti skler, da se je politika evropske integracije pokazala za ne-realno in da ji je zato treba obrniti hrbet ter uveljaviti nekakšno novo politiko. Govore in pikejo o tem, da je bila ideja o francosko-nemškem sodelovanju kot podlagi evropske skupnosti samo lep sen, ki se je razbil ob neizprosni, globoki francosko-nemški nesoglasnosti, neurejenih problemih in nasprotjih. Skr. »a, tisti, ki tako razglabljajo, trdijo, da so bili brezuspešni vsi poskusi, da bi prebrodili francosko-nemška nesoglasja, in v tem je, tako mislijo, razlog za propad EOS«.

Toda takšne trditve ne ustrezajo stvarnosti. Sporazum o EOS ni propadel zato, ker bi bilo nerealno odpravljati francosko-nemško nasprotje, temveč zato, ker jih niso dovolj ko-tenito odpravljali, bolje rečeno, zato, ker so ubrali pot prikrivanja teh nasprotij, ker so hoteli na podlagi starih, nespremenjenih odnosa ustvariti nekaj, kar je moč vzpostaviti samo na podlagi nečesa novega.

Osnovna pomanjkljivost sporazuma o EOS je bila ravno v tem, da so skušali v togem nadnarodnem organizmu zbrati države z globoki-

mi medsebojnimi nasprotji in ne-urejenimi vprašanji, ne da bi se prej vse bolj resno zavzeli za odpravo teh nasprotij. Okvirji, ki jih je dolekal sporazum o EOS, so bili takšni, da niso realno omogočili normalni, naravnemu razvoju novih odnosov med Francijo in Nemčijo ter ostalimi evropskimi državami.

Slabost EOS torej ni tičala v ideji francosko-nemškega »odelovanja«, kot hočejo to zdaj nekateri prikazati, temveč nasprotno v tem, da razvoju takšnega sodelovanja niso posvetili dovolj pozornosti.

Hude izkušnje s sporazumom o EOS potemtakem prav nič ne zanikajo upravičenosti in točnosti osnovnega spoznanja, od katerega so se dokopali evropski narodi - spoznanja o potrebi evropske združitve. Te izkušnje nikakor ne pomenijo, da težavnih problemov med Francijo in Nemčijo ni moč urediti.

Potemtakem ne drži, da je ideja o francosko-nemškem sodelovanju kot podlagi evropske skupnosti zgolj lep sen.

Ni težko razumeti, da je neuspeh s pogodbo o EOS prizadel številne države in da je iz objektivnega vidika pomenil udarec, evropski politiki, predvsem udarec francosko-nemškemu odnosom. Bilo pa je na- pačno in skrajno nespametno, če bi evropski politiki zaradi tega ne- uspeha zdaj obrnili hrbet.

Zato tiste, ki opuščajo idejo francosko-nemškega sodelovanja in ki iščejo izhoda iz sedanjih krize v izvenevropskih okvirih, ne moremo imenovati drugače kot skrajne krati kovidneže.

Ni treba dokazovati, kam bi vodila politika, ki bi s svojim objektivnim učinkom postavila eno evropsko državo proti drugi.

J. Smole

- Z VSEH STRANI SVETA -

FRANCIJA TRGOVINSKA POGAJANJA Z ROMUNJO

Pariz, 6. sept. (Reuters). Francosko zunanje ministrstvo je objavilo, da se bodo sredi oktobra začela v Parizu izgovinska pogajanja med Romunijo in Francijo. Sklenili naj bi novi sporazum in uredili nekatera preda- financa vprašanja.

NOVI POVELJNIK SREDOZEMSKIH SIL

Pariz, 6. sept. (AFP). Vrhovni poveljnik oboroženih sil Atlantskega pakta general Grunther je izjavil, da bo britanski admiral Guy Grahame nadomestil admirala Mountbattena kot poveljnik oboroženih sil v Sredozemlju. Admiral bo decembra prevzel novo dolžnost.

GRČIJA POZIV BRITANSKIM SOCIALISTOM

Ciper, 6. sept. (Reuters). Ciprski socialistični stranke je poslala britanski izražanje upanje, da se bo postavila po robu »suženstvu, zatira-

nju in trinoštvu na otoku Ciprus. Otoku nedavno vsiljena ustava duši svobodo govora. Ciper je treba priključiti Grčiji.

VELIKA BRITANIJA AMERIŠKI SENATOR WILEY V LONDONU

London, 6. sept. (AFP). Predsednik zunanje-političnega odbora ameriškega senata Alexander Wiley je na zasebnem obisku v Angliji. Jutri se bo sestal z Churchillom in Edenom ter se z njima razgovarjal o zahodno-evropski obrambi. Senator Wiley je prišel v London iz Zahodne Nemčije, kjer se je sestal z Adenauerjem.

ATTLEE O LABURISTIČNI MISLI NA KITAJSKEM

Singapur, 6. sept. (AFP). Clement Attlee je v govoru po radiu izrazil upanje, da bo njegov nekdanji obisk na Kitajskem okrepil mir na svetu ter odnose med Britanijo in Kitajsko. »Pripravljen sem, da je želja vseh narodov ne glede na raso, polt ali vero, da bi se rešili vojnih groženj in živeli v slogi, je dejal Attlee. Jutri bo odpotoval v Avstralijo.

SEVERNA KOREJA UMIK KITAJSKIH ČET

Pjongjang, 6. sept. - Agencija »Nova Kitajska« poroča, da je predstavniki glavnega štaba kitajskih oboroženih sil v Koreji izjavili, da je poveljnik teh sil general Peng Te Hvas odstopil. Dejal je tudi, da bo glavni štab v septembru in oktobru umaknil iz Severne Koreje sedem divizij.

ZSSR NEPOPOLNI DEMANTI

Moskva, 6. sept. Tass je objavila demanti podatkov angleškega ministrstva za mornarico o moči sovjetske mornarice, ki so jih objavili nekateri britanski časniki v demantiju je rečeno, da so ti podatki »polni izmišljotin«.

MALTA INCIDENT NA MALTI

Valetta, 6. sept. (Reuters). - Med spopadom komandosov britanske mornarice in krajevne policije v predmestju Valette je bilo ranjenih 30 vojakov, policistov in civilistov. Britanski vojniki so bili z neke vojne ladje, vsidrane v pristanišču.

*Ti že pokažem! Mi boš še kdaj streljal na zakonske može!«

SPORT IN TELESNA VZGOJA

KONČANO JE EVROPSKO PRVENSTVO V WATERPOLU

SPET RAZLIKA V GOLIH

Kljub visoki zmagi nad Nizozemsko je naše moštvo zaradi slabše razlike v golih zasedlo drugo mesto

V nedeljo je bil končan waterpolo turnir na osmem evropskem prvenstvu. V prvi tekmi se je Jugoslavija pomerila z Nizozemsko in zmagala z rezultatom 4:0 (3:0). Sedaj, ko že vemo, da so Madžari prvi, lahko rečemo, da smo bili zelo blizu zmage. Jugoslovansko moštvo je si noči izredno zaigralo.

Naše moštvo je taktično izvrstno zaigralo. Vsi igralci so se najprej umaknili v obrambo, tako da so Nizozemci prihajali pred naš gol. Medtem pa se je Ivković počasi odmaknil naprej, podal so mu žogo in Ivković je v izrednem sprintu zabil gol za Jugoslavijo.

Nekoliko pozneje je naše moštvo po Radonjiču povisalo rezultat na 2:0, za tem pa po Škaniću na 3:0.

V začetku drugega polčasa je sodnik vnovič izključil Bakasuna zaradi prekrška. Toda naši igralci so ponovili taktiko iz prvega dela igre. Ko je Ježić prišel do gola, je nizozemski vratar zagrešil nad njim grob prekršek, tako da je Ježić izključil. Zadnji gol je dosegel Stakula. Jugoslavija je v tekmi z Nizozemsko nastopila v tej postavi: Kovačič, Bakasun, Stakula, Vukšanović, Ivković, Ježić.

Uspeh štafete Partizana v Genovi

Genova, 6. sept. Včeraj je bil v Genovi ulični štafetni tek za zlati prehodni pokal »Mariano«. Dirke se je udeležilo 36 moštvo iz Avstrije, Nemčije, Jugoslavije, Francije, Švede in Italije.

Celotna proga je bila dolga 16.100 m in je bila razdeljena na tri dele. Prvi del je bil dolg 7100 m, drugi 5 km in tretji 4 km. Proga je bila precej težavna in je šla deloma ob morju, deloma pa po mestnih ulicah z vpetinami.

Prva je prispela na cilj štafeta »Partizana« v postavi Mihalič, Ceraj in Štrifol v času 48,12 min. Drugi je bil »München« — 18:00 (Eberlein,

Gole so dosegli: Stakula 2, Ivković in Radonjič po enega.

Madžari so v tekmi z Italijo pokazali pravo ekshibicijsko igro. S tem so si zasluženo priborili naslov evropskega prvaka.

Potemtakem je vrstni red naslednji: Madžarska 5 točk (19:7), Jugoslavija 5 (10:4), Italija 2 (14:8), Nizozemska 0 (7:17).

TRETJA JUGOSLOVANSKA ALPSKA VOZNA

Velika mednarodna udeležba

Na Bledu je bila v nedeljo III. Jugoslovanska alpska vožnja na 240 km dolgi progi, ki je potekala iz Bleda čez Bohinjsko Bistrico, od tod pa je bila hitrostna etapa na Rovtarico, od tod pa dalje do Boveca čez Vršič in Jesenice nazaj na Bled, kjer je bil cilj. Tekmovanja se je udeležilo 600 tekmovalcev in to okoli 40 iz Jugoslavije, ostali pa iz Nemčije, Avstrije, Italije, Švica in STO-ja. Proga je bila izredno težka in je zahtevala od tekmovalcev veliko napora.

XI. ŠAHOVSKA OLIMPIADA
JUGOSLAVIJA : IZRAEL
2,5 : 1,5

Amsterdam, 6. sept. Danes opoldne so bile odigrane prekinjene partije drugega kola. Izraelski mojster Cerniak se je vdal našemu velemojstru Gligoriču brez nadaljevanja. Potemtakem je Jugoslavija premagala Izrael z rezultatom 2,5:1,5.

Ostali rezultati II. kola so bile: Avstrija — Island 1:3; Finska — Nizozemska 1:3; Kanada — Bolgarija 0,5:1,5 (2); Argentina — Italija 3:1; Švica — CSR 0:4; Švedska — Norveška 2,5:1,5; Francija — Švica 3:1; Belgija — Madžarska 0,5:2,5 (1); Švica — Anglija 1,5:2,5; Kolumbija — Luksemburg 4:0.

in poštvalnosti. Tekmovanje je potekalo brez večjih nesreč.

Rezultati: kategorija D-11 (avtomobili nad 1200 cm): Falkenhausen (Nemčija 100 točk) čez hitrostne etape 14:02,2; kategorija C-3 (avtomobili nad 900 cm): Kodala Dugo (Jugoslavija) 40 točk (16:17,4); kategorija C-8 (turini avtomobili do 900 cm): Somaglio (Italija) 75 točk (14:16,4); kategorija D-10 (športni avtomobili do 1200 cm): Dansel (Avstrija) 100 točk (13:00,4); kategorija A-3 (motorji nad 350 cm): Gömitzer (Avstrija) 100 točk (13:27,3); kategorija A-2 (motorji do 350 cm): Orsario (Avstrija) 100 točk (14:04,20); kategorija C-6 (serijski avtomobili nad 1200 cm): Meršnik (Jugoslavija) 100 točk (15:54,3); kategorija C-5 (serijski avtomobili do 1000 cm): Brindel (Nemčija) 100 točk (14:45,6); kategorija B-4 (motorji s prikolico): Zlanahitnik (Avstrija) 100 točk (14:08,8); kategorija A-1 (motorji do 250 cm): Mitternemer (Avstrija) 100 točk (13:34,5).

Na atletskem mitingu AD Kladivarja v Celju so bili doseženi sledeči rezultati: Cole 46,36; 800 m: Kopitar 1:56,0; 400 m: Videtič 51,8; vlišan: Urbajs 178; 110 m zapreke: Kovač 15,5; višina: ženske: Gradšar 145; 800 m — ženske: Slanin 2:25,8.

Umrlj so v Ljubljani

Franc Grobolski, železničar. Pogreb bo danes ob 10. uri popoldne na Zalah.

Marija Dernaš, nameščenska podjetnica »Tobak«. Pogreb bo danes ob pol 17. uri na Zalah.

Adolf Arko, ravnatelj letnišnice v pokopju. Pogreb bo danes ob 17. uri na Zalah.

Zveza čebelarstva Slovenije v Ljubljani sporoča vsem čebelarjem širom po Sloveniji žalostno vest, da je umrl naš dolgoletni in zelo zaslužni član, tovariš

ADOLF ARKO

Ohranil ga bomo v trajnem spominu!

Pogreb pokojnika bo v torek, dne 7. septembra 1954 ob 17. uri na Zalah.

Zveza čebelarstva Slovenije — Ljubljana

Vseh sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo, da je umrl naš dober mož, brat in stric

JOŽE BERGER

bivši gostilničar

Pogreb bo v sredo 8. t. m. ob 16. uri iz hiše žalosti, Ulica 1. julija št. 10.

Trbovlje, 6. septembra 1954.

Zalujoči: žena Anica, sestra Anica Počivavšek s sinovi in ostalo sorodstvo.

JOŽE BERGER

Pogreb bo 8. t. m. ob 16. uri iz hiše žalosti, Ulica 1. julija št. 10.

Ohranil ga bomo v trajnem spominu.

Lovska družina Trbovlje

RADIO LJUBLJANA

DNEVNI SPORED ZA TOREK, 7. SEPTEMBRA 1954

5.00—7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci (pester glasbeni spored) — vmes ob 5.30—5.40 Jutranja telovadba — 6.30—6.35 Radijski koledar in prireditve dneva — 7.00 Pregled tiska — 7.05 W. A. Mozart: Uvertura k operi »Figarova svatba«; P. I. Čajkovski: Trije plesi iz baleta »Labodje jezero« — 7.50 Za gospodinjstvo — 7.55 Zabavna glasba, vmes reklame — 8.10 Slovenske narodne pesmi — 8.30 Clcibanom — dober dan! — 8.45—9.00 Zabavna glasba — 12.00 20 minut z Veselimi godci — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.30 Opoldanski koncert — Gustav Holst: Odlomki iz suite »Panetis« — 13.15 Zabavna glasba, vmes objave — 13.30 Melodije za razvedrilo — 14.30 Iz znanosti in tehnike — 14.40 Slovenske narodne pesmi poje »Planinski oktet« iz Maribora p. v. Mirka Laha (Prenos iz Maribora) — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Zeleni ste — poslušajte! — 16.00 Utrinki iz literature — Ivo Andrić: Otroci — 16.15 Promenadni koncert — 17.10 v plesnem ritmu — 18.00 Spornal tednik — 18.30 Iz operi Richarda Wagnerja — 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame in objave — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Vokalni koncert zboru Slovenske filharmonije p. v. Rada Simonitića in Jožeta Hanca — 20.30 Tedenski zunanje-politični pregled — 20.40 Mali koncert lahke glasbe — 21.00 Literarna oddaja J. W. Goethe — 21.30 Claude Debussy: Preludi za klavir izjava pianist Hans Henkemanns — 22.20 Plesna glasba — 23.00—24.00 Koncert predklastne glasbe (na valu 202,1 in 212,4 m in kratkem valu 90,1 MHz): J. S. Bach: Paganella v c-molu; Antonio Vivaldi: Koncert v E-duru za violino in godala; Johann Sebastian Bach: Sulta št. 2 — 23.00—24.00 Oddaja za tujino — na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

Naše poslušalce opozarjamo, da bomo v torek, 7. septembra popoldne, prenašali sprejem predsednika republike Turčije Dželala Bajarja na ljubljanskem kolodvoru. Čas pričetka prenosa bomo objavili po radiu.

NARTA sport krema bo ohranila vašo kožo nežno in gladko. Zato vedno samo NARTA.

KROMOV PRASEK je odlično sredstvo za čiščenje kovin. Posebno ga hvalijo gospodinjstva za čiščenje štedilnikov. — Prepričaj se in povej drugim.

NARTA sport krema bo ohranila vašo kožo nežno in gladko. Zato vedno samo NARTA.

KROMOV PRASEK je odlično sredstvo za čiščenje kovin. Posebno ga hvalijo gospodinjstva za čiščenje štedilnikov. — Prepričaj se in povej drugim.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »TRIGLAV«

ANGLESKO FILM

Zgodba neke ljubezni

V glavnih vlogah: Louis Jouvet, Daniel Gelin, Dany Robin. Ljubavna zgodba bogatega in revnega sloja.

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic ob 17 dalje.

KINO »UNION«: amer. barvni film:

»V vrtincu«. Brez tednika. Predstave ob 15 in 20 ter popoldne ob 9.

Prodaja vstopnic ob 8—9 ter od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«: ameriški barvni film: »V vrtincu«. Brez tednika. Predstavi ob 15 in 20. Prodaja vstopnic ob 9—10 ter od 14 dalje.

KINO »SLOGA«: amer. barvni film: »Charleyjeva tetka«. Tednik. Predstave ob 15, 18 in 20. Ob 10 popoldne matineja istega filma. Prodaja vstopnic za matinejo od 9—10, za popoldanske predstave pa od 14 dalje.

KINO »SOCA«: angl. film: »V senci sovražstva«. Tednik. Predstave ob 15, 18 in 20. Prodaja vstopnic ob 14 dalje.

LETNI KINO »JLA«: franc. film: »Taras Bulba«. Tednik. Predstava ob 20.

LETNI KINO »BEŽIGRAD«: ameriški film: »Sestrična Rahela«. Tednik. Predstava ob 20.

Prodaja vstopnic v obeh letnih kinematografi uro pred pričetkom predstave.

KINO »LITOSTROJ«: angl. film: »V senci sovražstva«. Predstava ob 20.

Prodaja vstopnic ob 17 dalje.

LJUDSKA UNIVERZA SINDIKATA DOZ: amer. dokument. film: »Reka Hudson« (barv.). »Toscanini« (glasbeni). »Bakteriolog dr. Erliche« (barv.). »Vzgoja lovskih psov« (barvni). Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic ob 17 dalje.

JESENICE »RADIO«: ital. film: »Ne-hvaležno srce«. Predstavi ob 18 in 20.

»PLAVZ«: avstr. film: »Gospa Kasanova«. Predstava ob 20.

CELJE »UNION«: franc. film: »Umor«. Predstavi ob 18 in 20.

»DOM«: amer. film: »Mesto lužije«. Predstavi ob 18,15 in 20,15.

KRANJ »STORŽIC«: francoski film: »Sovražnik države št. 1«. Predstave ob 15, 18 in 20. Prodaja vstopnic ob 15 dalje.

LETNI KINO »PARTIZAN«: amer. barvni film: »Afriška kraljica«. Tednik. Predstava ob 19,30.

»SVOBODA«: amer. barvni film: »Afriška kraljica«. Brez tednika. Predstavi ob 18 in 20,20.

PTUJ: franc. film: »Plačilo za strah«. Brez tednika.

KINO »ŠIŠKA«

francoski film

»ZAZNAMOVANA«

Tednik — Predstave ob 16, 18, 20 — Prodaja vstopnic od 15 dalje

DNEVNE NOVICE

Ljudska univerza v Ljubljani obvešča, da je vpisovanje v tečaj angleškega, nemškega, francoskega, italijanskega in španskega jezika samo do 10. septembra v pisarni Ljudske univerze. Lahko se vpisuje v vse letnike navadnih tečajev, v intenzivno tečajje in konverzacijski tečaj angleškega jezika — Vpisujejo tudi v tečaj slovenskega jezika in esperanta.

Stenografski in strojepisni tečaj, ki so lansko leto bili pri Centralni ljudski univerzi v Ljubljani, bodo letos neposredno pod vodstvom slovenskega stenografskega društva. Vpisovanje v začetne in nadaljevalne tečaje bo od 15. septembra dalje, vsak dan od 18. do 19. ure v pisarni Slovenskega stenografskega društva, Ljubljana, Gosposka ul. 12. — Novinarski dom.

Društvo gradbenih inženirjev in tehnikov obvešča, da bo v torek 7. septembra 1954 ob 19. uri predaval v dvorani Vodogradbenega laboratorija TVS, Hajdrihova ul. 1, zastopnik elektro-društva SADE univ. prof. Indri iz Padove. Predaval bo o tlačnih cevovodih in o izkušnjah na oblogah tlačnih rolov v Italiji. Vabljeni.

Ljudska univerza v Celju. Danes ob 19.30 bo predaval v predavalnici na učiteljsku Peter Zlatnar o temi: »Esperanto v zgodnji družbi«. Vpisovanje v jezikovne in druge tečaje LU se vrši dnevno v Centralni ljudski knjižnici in v tajništvu učiteljskega.

Industrijska šola kemične stroke v Rušah sporoča, da bodo popravni in sprejemni izpiti v ponedeljek, dne 13. septembra ob 10. uri popoldan. Začetek rednega pouka pa v sredo 15. septembra ob 7. uri. — Uprava šole.

Dolgo pogrešana dobra sol za kopeči se zopet dobi. Zahtevaj v parafumiranih samo odlično JELA kopalno sol. Osvežuje in krepi živce.

Krompfr posut s praškom KRO-SAN je varen pred gnitjem. Vprašajte tiste, ki ga že več let posipajo.

Če imaš FLEX doma, odpadejo skrbi, kako boš očistila obleko. FLEX odlično čisti in ne pušča roba okrog madeža.

MARIBORSKE VESTI

DEŽURNA LEKARNA: Torek, 7. septembra: lekarna »Tabora«, Trg revolucije 3.

KINO

»PARTIZAN«: meh. film: »Soledadin šala«.

»UDARNIK«: ameriški film: »Točno opoldne«.

»POBREZJE«: amer. film: »Točno opoldne«.

»STUDENCI«: meh. film: »Soledadin šala«.

Umetnostna galerija v Mariboru, Strossmayerjeva ul. 6. Razstava del Nikolaja Pirnata. Razstava je dnevno odprta od 9—17 od 8. do 19. septembra. Prijave za skupinske obiske pošljite na telefon 25-45. Vodstvo po razstavi zagotovljeno. Istočasno razstavlja svoja dela slikar Ferdo Majer.

DROBNI OGLASI

FINANČNEGA KNJIGOVODJIO, mlajšega s 4—5 let prakse in primerno šolsko izobrazbo, ki bi časoma samostojno vodil posle, 18-ur. trg. podjetje »Avto Jadran«, Koper. Pisemne ponudbe poslati na gornji naslov. Podjetje preskrbi sobo za stanovanje. 2011

Umrl je naš oče, stari oče, tast itd.

JANEZ MEHLE

upokojenec

Na zadnji poti ga bomo spremlili v torek 7. septembra 1954 ob 15. uri iz njegovega doma, Babna gorica 12, na pokopališče na Rudniku.

Babna Gorica, Lavrica, Ljubljana.

Janko, France, Nežke, Jože, Mimi, Tončka, Nuka, Vera, Zinka, Albina — sinovi in hčere: Andrej, Polde, Viktor, Mleka, Pavlica — zetje in snahi; vnuka in vnukinje ter ostalo sorodstvo.

TRIJE
tovariši

ROMAN 169

»Saj ga vendar sam potrebuje.«
»Antonio bo oblekel frak.« Poravnala je gubo. »Potem pa se pojdi smučat. Imam mnogo dela. Delati pa ne morem, če si ti pri meni.«
»Ta Antonio,« sem dejal, »saj ga bom naravnost izropal. Kaj neki bi počela brez njega.«
»Dober fant je, kajne?«
»Da,« sem odgovoril, »to je prava beseda o njem. Dober fant.«
»Ne vem, kaj bi bila storila, da ga ni bilo, ko sem bila sama tu.«
»Na to ne bova več mislila,« sem dejal. »To je že tako daleč za nami.«
»Da.« Poljubila me je. »Zdaj pa pojdi smučat.«

Antonio me je že čakal. »Saj sem že mislil, da niste prinesli seboj smokinga,« je rekel. »Puskusite obleči tole jopico.«

Jopica je bila nekoliko tesna, drugače pa mi je kar dobro pristajala. Antonio je zadovoljno zažvižgal in vzel obleko iz omare. »Jutri bo pa zelo zabavno,« je rekel. »Na srečo ima mala tajnica v pisarni večerno službo. Stara Rexrothova nas ne bi pustila iz

sanatorija. Saj je uradno vse prepovedano. Neuradno pa seveda nismo več otroci.«

Sla sva smučat. Jaz sem se bil že kar dobro naučil in tako se nama ni bilo treba več učiti na smučišču za začetnike. Spotoma sva srečala moža z briljantnimi prstani, v karirastih hlačah in z vihrajočo umetniško ovratnico. »Tu vidi človek komične postave,« sem dejal.

Antonio se je zasmejal. »To je pomemben mož. Spremljevalec mrličev.«

»Kaj?« sem vprašal presenečeno.

»Spremljevalec mrličev,« je ponovil Antonio. »Saj so tu zbrani bolniki z vsega sveta. Posebno mnogo jih je iz Južne Amerike. No, in večina družin hoče imeti svojce pokopane doma. Tako potuje spremljevalec mrličev proti znatni nagradi z mrlič in odpelje zacinkane krste njihovim svojcem. Spremljevalci mrličev torej dobro zaslužijo in mnogo potujejo. Temule je smrt pripomogla, da je postal gizdalin, kakor vidite.«

Vzpenjala sva se še nekaj časa, potem pa sva si privezala smuč in začela smučati. Bela pobočja so se zibala sem ter tja, za nama pa je dirjal in lajal pogrezajoč se do prsi v sneg Billy liki rdečkastorjava žoga. Bil se je spet navadil name, čeprav se je spotoma večkrat obrnil in jo z vihrajočimi uhliji ucvrl naravnost proti sanatoriju.

Vadil sem kristijanije in vsakokrat, ko sem drsel po pobočju, ko sem spustil telo in se pripravljaj na zalet, sem pomislil: če se, mi posreči ta kristijanija, ne da bi padel, bo Pat ozdravela. Vetr mi je žvižgal okrog obraza, sneg je bil težak in trd, toda vedno znova sem se spuščal po strmini, iskal čedalje strmejša pobočja in ko se mi je spet in spet kristijanija posrečila, sem po-

mislil: rešena je! In vedel, da je bilo vse to neumno. In vendar sem bil vesel, kakor že dolgo ne.

V soboto zvečer smo imeli velik, skriven pohod. Antonio je nekoliko stran in pod sanatorijem naročil sani. Sam je v lakastih čevljih in z odpetim plaščem, izpod katerega je pogledovala bela srajca njegovega fraka, radostno jodlajoč privihral po pobočju.

»Znorel je,« sem rekel.

»To napravi čisto,« je odgovorila Pat. »Brezmejno lahko miseln je. S tem si tu pomaga, da vzdrži. Drugače ne bi bil zmeraj dobre volje.«

»Zato pa bova tebe tem bolj zavila.«

Zavil sem jo v vse odeje in šale, kar smo jih imeli. Potem so sani zdrsele po cesti. Bila je dolga kolona. Vsi, ki so količkar mogli, so jo bili popihali iz sanatorija. Človek bi bil mislil, da se peljejo v dolino razigrani svatje, tako svečano so v mesečini vihrali pisani šopi peres na konjskih glavah; in tako prešerno se je vse smejala in klicalo od sani do sani.

Zdraviliška dvorana je bila razkošno okrašena. Ko smo prispeli, se je bil ples že začel. Za sanatorijske goste je bil rezerviran kot, zavarovan pred preprihom. Bilo je toplo in dišalo je po rožah, parfumu in vinu.

Okrog naše mize je sedelo mnogo ljudi; Rus, Rita, violinist, neka stara žena, nalepotičena mrtvaška glava, neki gigolo, ki je spadal zraven, Antonio in še drugi.

»Pojdiva, Robby,« je rekla Pat, »poskusiva plesati.«

Parke se je počasi zavrtel okrog naju. Gosli in čelo sta se dvigala do nežne kantine nad mrmrajočim orkestrom. Rahlo so drsele noge plešočih po tleh.

Raznašalko

za raznašanje časopisa po
Ljubljani v zgodnjih ju-
tranih urah takoj sprej-
me uprava

LJUDSKE PRAVICE BORBE

»SRBOLEK«

PODJETJE ZA MEDICINSKO
PRESKRBO — BEOGRAD

razpisuje načrtaj
za tri diplomirane
farmacevte

za delo v komercialnem in
blagovnem oddelku.
Kandidati morajo imeti prakso
v lekarni ali v skladišču. Pred-
nost imajo kandidati z znanjem
kakšnega tujega jezika.
Prijava pošljite na naslov
»Srbolek«, Beograd, Sarajevska
ulica 84 najdlje do 15. sept. 1954
Nastavitev od 1. oktobra 1954
Plača po tarifnem pravilniku. 4812

PRODAJA OSNOVNIH SREDSTEV

GRADBENEGA PODJETJA ZA IZGRADNJO MOSTOV

»PIONIR« — BEOGRAD

DANIJELOVA ULICA ST. 32 (PRI TRGU DUŠANOVAC)
Telefoni: 40-574, 40-589, 40-708 — Poštni predal št. 560

PRODAJAMO NASLEDNJA OSNOVNA SREDSTVA:

kamione »MACK« — na bencinski pogon, 10-tonske,
z 20-tonsko prikolico
tritorski kamion »MAN«
radialni vrtni stroj »VULKAN«
elektromotor »SEVER«, 109 PS
betonske mešalce po 150 in 180 litrov
dva kompresorja po 3 m³
razne Diesel- in bencinske motorje
razno pnevmatično orodje: odkopno kladivo, kladivo
za kovičenje
generatorje po 65 kVA, 50 kVA, 22,4 kVA
elektroagregat s 24 kVA
buldožerske nože

KAKOR TUDI RAZNA NEKOMPLETNA OSNOVNA
SREDSTVA IN MATERIAL:

lokomobilo, električne in Diesel-motorje, kompresorje,
zabijala, drobilce kamena, centrifugalne črpalke, stavb-
na dvigala, poltovorni kamion »KRUPP« (enotonski),
kamion »MAN« (5-tonski), okroglo železo Ø 95 mm itd.

Glede vseh obvestil se obrnite osebno, pisмено ali telefo-
nično na gornji naslov.

PODJETJE

»SLOBODA« ČAČAK

razpisuje
NATEČAJ

za delovno mesto

direktorja hotela

Hotel je novogradnja in raz-
polaga z 200 ležišči. V pošte-
v pridejo kandidati s fakultetno
izobrazbo, oziroma z višjo go-
stinsko šolo ter večletno prak-
so v hotelirski stroki.

Plača po sporazumu.
Stanovanje zagotovljeno.

Prošnje s kratkimi biografski-
mi podatki in opisom doseda-
njega službovanja je poslati
na zgornji naslov.

Nagradni natečaj

Uredništvo revije »Borec«, glasilo ZB NOV Slovenije,
razpisuje

natečaj za naslovno stran revije »Borec«
za leto 1955

Podatki: format naslovne strani 17 × 24 cm, dvobarvni
tisk, z motivi, ki se menjajo za vsako številko (10 števil).
Uporablja se lahko fotomontaža ali originalne risbe. Motivi
se morajo ujemati z namenom revije »Borec«.

Interesenti dobe podrobnosti lahko pri uredništvu revije,
Ljubljana, Erjavčeva 16, p. p. 195, telefon 22-738. Posebna
komisija bo tri najboljše prispevke nagradila: I. nagrada
50.000 din; II. nagrada 20.000 din in III. nagrada 10.000 din.

Prispevke za natečaj pošljite najkasneje do 1. novembra
letos na naslov: Uredništvo revije »Borec«, Ljubljana —
Erjavčeva 16, p. p. 195, »Natečaj«.

TOVARNA UPOGNJENEGA POHIŠTVA »STOL« KAMNIK — DUPLICA

sprejme

s takojšnjim ali poznejšim nastopom:

2 lesna tehnika
mizar, mojstra za delovodjo neserijske
mizarske delavnice
strojnega inženirja
komercialista za prodajni oddelek
ekonomista s sred. ekonomsko šolo
2 ključavničarska vajenca

Interesenti naj se javijo z navedbo kvalifikacije in prakse
na gornji naslov. — Plača po dogovoru!

Vodna skupnost »Gornja Lonja« v Dugem Selu (PRI ZAGREBU)

išče za takoj ali po dogovoru

INŽENIRJA S PRAKSO

v hidrotehnični stroki za vodstvo del pri rekonstruk-
ciji in kopanju odtočnih prekopov in podobno; ter

ŠEFA KATASTRA

za prevzem in samostojno vodstvo katastra skupnosti.

Plača po pravilniku. Za ljudi iz Zagreba vsakodnevni prevoz
z vlakom priložen. — Ponudbe je treba poslati z opisom
dosedanjega dela.

LJUDSKI ODBOR MESTNE OBČINE IZOLA OKRAJ KOPER

razpisuje naslednja delovna mesta:

1. GRADBENEGA TEHNIKA

z najmanj petletno prakso za delo v Tajništvu Sveta
za komunalne zadeve

2. PERFEKTNO DAKTILOGRAFKO

po možnosti s poznavanjem stenografije in dela v vlo-
žišču ter delnim znanjem italijanskega jezika. Pogoji
je tudi nepopolna srednja šola, tudi najmanj 5 let
prakse

3. ORGANA MESTNE LJUDSKE STRAŽE

prednost imajo borci in aktivisti NOV

Ostali pogoji: a) starost najmanj 25, največ pa 35 let; b) da
izpolnjujejo splošne pogoje za sprejem v državno službo;
c) da imajo najmanj 4 razrede gimnazije; d) da poznajo vsaj
deloma italijanski jezik in da imajo prakso v tej ali so-
rodni stroki.

Pogoji so ugodni. Stanovanja (samska ali družinska) pre-
skrbljena. Plača z dodatkom. — Ponudbe z življenjepisom je
poslati do 15. septembra 1954 na Tajništvo LOMO Izola,
okraj Koper.

BERITE IN NAROČAJTE »LJUDSKO PRAVICO-BORBO«!

»POBEDA«

TOVARNA KMETIJSKIH STROJEV

Novi Sad — Petrovaradin

RAZSTAVLJA NA

Zagrebskem velesejmu

RAZSTAVNI PROSTOR ST. 192, NA NOVEM DELU
VELESEJMA

NA JESENSKEM NOVOSADSKEM VELESEJMU
SKLEPAMO POGODBE

za naše proizvode v letu 1955, in sicer na Zagrebskem vele-
sejmu od 5. septembra dalje, na novosadskem pa ves čas
njegovega trajanja!

Sklepamo s trgovskimi podjetji pogodbe glede preskr-
bovanja kmetijstva, kakor tudi z drugimi zainteresira-
nimi kmetijskimi organizacijami.

POGODBE SKLEPAMO ZA NAŠ RAZŠIRJENI
ASORTIMENT PROIZVODNJE ZA LETO 1955.

Obiščite paviljon »ISKRA« - KRANJ

na Zagrebskem velesejmu
od 3. do 14. septembra

ISKRA - KRANJ

TOVARNA ZA ELEKTROTEHNIKO IN FINO MEHANIKO

RAZSTAVLJA na letošnjem velesejmu vrsto novih proizvodov:

avtomatsko telefonsko centralo za poštni promet
s koordinatnimi izbiralniki in ploščatimi releji

avtomatsko telefonsko centralo za poštni promet
»koračnega« sistema

elektro-avtomatsko telefonsko centralo

stranske avtomatske telefonske centrale raznih
tipov ter ostale proizvode

električne ure

zvočne kino-projektorje

selske usmernike

električne merne instrumente in števce

razni avtomobilsko-električni pribor

dinamo za kolesa

vse vrste avtomatskih telefonskih aparatov in
instalacijski material

»INTERCOMMERCE«

Generalna trgovinska zastopstva

Beograd, Terazije 27. III. nadstr.

Telefoni: 25-305 in 26-512 — Poštni predal št. 15 — Brzjavke: »INTERCOMMERCE«
Podružnici: ZAGREB in NOVI SAD Predstavništvi: SKOPLJE in REKA

ZASTOPA:

1. Ruston-Bucyrus Ltd., Lincoln.
England Bucyrus-Erie Com-
pany, South Milwaukee, USA:

DVIGALA: zlične bagerje, ribiče, košara-
ste bagerje, zajemalce, ravnilce in pre-
mične bagerje, kapacitete od 300 l do 22 m³

2. Ansaldo-Fossati, Genova —
Sestri, Italia:

Traktor-goseničar AF/8 z motorjem 120 ks
Mehanični in hidravlični angložer
Kopač, 6 ton
Skreper, 8 m³
Skripec z dvojnim bobničem

Traktor-goseničar TSA/70 z mot. 79 ks
Mehanični in hidravlični angložer
Mehanični in hidravlični buldožer
Kopač, 2,2 tone
Skreper, tri četrtine kubika
Lopata za prednje utovarjanje

3. K. & L. Steelfounders & Engineers
Ltd., Letchworth, England:

Gibliva dvigala na gumijastih kolesih, na
gosenicah ali vagonu, z dvigalno močjo
750—7500 kg

4. Gallion (Great Britain) Ltd.,
England:

Grederji s hidravličnim upravljanjem po
50, 80 in 100 ks

IZDELKI ZGORAJ OMENJENIH PROIZVAJALCEV SO RAZSTAVLJENI NA
ZAGREBSKEM VELESEJMU NA RAZSTAVNEM PROSTORU »INTERCOMMERCE«
ZAHTEVAJTE NA ZAGREBSKEM VELESEJMU KATALOGE IN NAPOTKE
V NAŠEM JEZIKU

NA ZAHTEVO INTERESENTOV PRIKAŽUJEMO, KAKO STROJI DELUJEJO
OB SODELOVANJU TOVARNISKIH STROKOVNJAKOV

5. Chasoside Engineering Co.
Ltd., Herford, England:

NAKLADALEC: 3½ cu. yd. (2,8 m³), z mo-
torjem Fordson Major Diesel 44 ks ali
z motorjem Perkins P6 Diesel 60 ks
NAKLADALEC - ZLIČNI BAGER: zmog-
ljivost ¾ cu. yd. 380 l do 1 cu. yd.
(760 l), z motorjem Fordson Diesel
42 ks, mehanski

LAHKI BAGER: zmogljivost ¼ cu. yd.
(380 l) do ¾ cu. yd. (570 l), z motorjem
Fordson Major Diesel 42 ks

RANZIRNI TRAKTOR: z motorjem Novi
Fordson Major Diesel 44 ks

POMIČNI ZERJAL: za bremena do 1000
kilogramov, z motorjem Fordson Ma-
jor 42 ks

6. W. E. Bray & Co. Ltd., Feltham,
England:

Hidravlični nakladalec z motorjem Ford-
son Major Diesel, zmogljivosti ¾ cu. yd.
(0.396 m³) do 1¼ cu. yd. (0.954 m³)

7. Ransomes, Sims & Jefferies,
Ipswich, England:

Ransomes MG6 — vinogradniški traktor-
goseničar, 8 ks, zelo primeren za medvrst-
no obdelavo v vinogradih in vrtovih ter
za praeenje sadnega drevja, vinogradov itd.

8. Rudolf Bauer, Voitsberg,
Austria:

Naprave za umetni dež

Solidna gospodarska osnova in zavest delovnih ljudi utemljujeta potrebo po ustanovitvi višje stopnje družbene ureditve

Prebivalstvo koprškega okraja se že dva meseca živo zanima za ustanavljanje komun. O komunah razpravljajo na konferencah in sestankih, organizirali so, oziroma bodo, več predavanj, številni posamezniki pa iščejo dopolnilna pojasnila celo v privatnih razgovorih. Tudišče dela je trenutno nedvomno na komisiji za ustanavljanje komun koprškega okraja, ki mora pripraviti obširne analize z gospodarskega področja v okviru sedanjih občin, celotnega okrajnega ljudskega odbora in v okviru prihodnjih komun. Člani komisije so začeli pripravljati referate oziroma elaborate o okrajnem planu, proračunu in investicijah, o narodnem dohodku, socialni in narodnostni strukturi, o geografski in prometni ureditvi, o funkciji vaških odborov in zborov volivcev in o nekaterih drugih vprašanih. Na osnovi izdelanih elaboratov bodo začeli sestavljati projekt statuta komun in komunalne skupnosti.

Komisija meni, da bi v koprskem okraju ustanovili tri komun, in sicer v Kopru, Izoli in Piranu. V te komun bi vključili ozemlje sedanjega koprškega okraja in vse zaledje, ki gravitira k slovenski obali Jadrana.

Investicijska sredstva bodo uporabljali do konca leta le za graditev prednostnih objektov

Prejšnji teden je bilo v Kopru skupno zasedanje okrajnega zbora in zbora proizvajalcev, na katerem so razpravljali o izpolnitvi družbenega plana v prvem polletju letos. V tem obdobju so realizirali družbeni proizvod v višini 1 milijarde dinarjev, ali 45 odstotkov predvidenega v družbenem planu. Največji odstotek so dosegli v gradbeništvu, in sicer 55. Odborniki so sklenili, da bodo občinski ljudski odbori letos udeleženi pri dohodkih gospodarskih podjetij in isti višini kot lani.

Okrajni sklad investicij znaša milijardo 265 milijonov dinarjev. K temu skladu je prispeval Zvezni izvršni svet 500 milijonov, drugo pa trgovina, industrija, občine in gospodarske ustanove. Investicijska sredstva bodo uporabili izključno za dograditev po-

Kakšni so gospodarski in drugi pogoji za ustanavljanje komun v koprskem okraju? Nedvomno je, da koprski okraj nima tako močne gospodarske osnove kot nekateri industrijsko razviti okraji v Sloveniji in drugod, vendar je gospodarska osnova solidna. Zasluga za to je predvsem v veliki pomoči, ki jo nudi okraju leto za leto republiška in zvezna vlada z investicijami, kakor tudi v prizadevanju prebivalstva. Statistike kažejo, da narodni dohodek v okraju stalno narašča. V letih po osvoboditvi je zrastle več manjših tovarn in podjetij, številne zastarele naprave so modernizirali, vasi so v celoti elektrificirali, zgradili so nove šole ter kulturne in socialne ustanove, velik uspeh pa moramo zabeležiti tudi v kmetijstvu, kjer niso samo izboljšali način dela z mehanizacijo, ampak so hkrati pripravili zelo razsežne komplekse zapuščene zemlje za nove vinograde in sadovnjake. Seveda bo potrebno ekonomske pogoje za ustanavljanje komun v koprskem okraju še skrbno prediskutirati na zborih volivcev in upoštevati vse pozitivne predloge prebivalstva. Pri tem se je seveda potrebno izogniti vsem morebitnim tendencam za ustanavljanje komun

tam, kjer za to ni gospodarskih pogojev. Sicer pa so centri in gravitacijska področja v okviru prihodnjih komun koprškega okraja precej jasno in naravno začetni.

Sodeč po dosedanjih pripravah, diskusiji in zanimanju prebivalstva koprškega okraja za komunalno skupnost, bo diskusija tudi v prihodnjih mesecih plodna in bo nedvomno prinesla zaželene rezultate. Okrajni komisiji bodo v pomoč tudi komisije, ki so jih, oziroma ki jih bodo še formirali po občinah. Stalni stiki med komisijami in prebivalstvom pa bodo seveda pripomogli, da se bo izkristalizirala prava pobuda družbene ureditve ob slovenski obali Jadrana. L. O.

Koper

B R A L C I N A M P I Š E J O

Taka konferenca ne bo mnogo koristila

Edina točka dnevnega reda zadnje konference osnovne organizacije ZK v železniški delavnici »Boris Kidrič« v Mariboru je bila razprava o nekaterih vprašanih proizvodnje. V zvezi s tem konferenca ni dosegla svojega namena, ker vprašanja ni obdelala tako, da bi bilo moč pričakovati večji uspeh. Uvodni referat, ki je bil sicer dolg za celo uro, je bil preprosto šloku nerazumljiv, razumeli so ga kvečjemu tisti, ki so doživeli ekonomsko šolo ali so dobro prebrudirali politično ekonomijo in zasledujejo naš razvoj v dnevnem časopisu. Takih pa ni bilo mnogo, kar se je pokazalo med razpravo.

Sekretar organizacije je med drugim ugotovil, da bi vzroke, ki so zavirali izpolnitev plana v prvem polletju, bilo moč odpraviti z manjšimi napori in z večjo vestnostjo pri delu. Nato je v kratkih točkah naštel, kaj bi bilo treba v podjetju izboljšati in katere napake morajo odpravljati predvsem člani ZK. Ne vem, če je navzven prepričan o uместnosti svojih predlogov. Iz njegovih besed sem sklepal, da so o podobnih pomanjkljivostih razpravljali že večkrat in v zvezi s tem so ponavljali, da se mi, da osnovna organizacija ni premagala osnovne elastičnosti. To sklepam med drugim iz sekretarjevih besed, ko je

trdil, da se med člani ZK še vedno ponavljajo kriminalni in nepravilni odnosi do nadrejenih in podrejenih, čeprav so sklenili, da bodo to odpravili. V zvezi s tem bi želel opozoriti na dve napaki. Komunistična moralna prepoveduje kriminal, zato ni treba sprejemati posebnih sklepov, temveč je krivice treba takoj kaznovati. Zato bi se bilo treba pomeniti o tem, kako bodo odločno nastopali proti vsem takim ljudem, ne le opozarjati, da ne izvajajo sklepov o odpravljanju kriminala.

Pri razlaganju nekaterih pomanjkljivosti, na primer da delavci slabo spremljajo gospodarski razvoj podjetja, da nekateri brigadirji in delovodje ter celo šefi ne poznajo pogojev, ki jih stavijo naročniki njihovih izdelkov, da niso opravljena vsa dela, ki so zabeležena na napotnici ali spremnici, kar poslabšuje kvaliteto proizvodov, je neki član »apeliral« na člani ZK, predvsem na tiste, ki so tudi člani delavskega sveta, da tolačijo delavcem te stvari. Res je, kakor je ugotovil to-ta član, da organizacija ZK ni pristojna izvajati administrativnih in gospodarskih ukrepov. Lahko pa bi storila mnogo več, kot je do sedaj. Osnovna organizacija bi lahko naročila svojim članom, ki so v delavskem svetu, da na sejah enotno nastopajo proti vsem napakam in predlagajo administrativne ukrepe, ki jih lahko izvaja delavski svet. To bi tudi morala storiti. Seveda bi na sejah delavskega sveta člani ZK morali nastopati le kot člani delavskega sveta. Administrativne ukrepe pa bi delavski svet moral izvajati vzporedno s pojasnjevanjem.

Menim, da so to osnovne pomanjkljivosti. Ko se bodo člani ZK zavzeli svojega mesta, dolžnosti in pravic, bodo tudi ostale napake lahko odpravljali. Sicer gospodarsko stanje

Cerkijanski lovci bodo postavili kočjo na Črnem vrhu

Črni vrh leži med Poreznom in Blegošem; divji je a vendar živ zelen v prvih pomladanskih dneh in prijetno dišava v poletni košnji. Osmi let je stal dolga leta med cerkijanskimi hribi; letos pa je razen vriskanja koscev slišati pod vrhom udarce krampov in lopat.

Stara kasarna pod Črnim vrhom je oživela. Zakaj? Kakot? Družina cerkijanskih lovcev, ki ima tradicijo že iz avstrijske vladne, je takoj po osvoboditvi zopet pritegnila stare in tudi nove člane in šteje sedaj 50 lovcev. Ti morajo na zadnji seji skleniti, da bodo pod Črnim vrhom, kjer je bil že nekdanji bogat lov, zgradili planinsko zavetišče. Beseđa je dala leseno in vsi dvomljivci so umolkili, ko je inženir iz Ljubljane naredil načrt.

Kočja bo dolga 80 m, v prtilišču bodo velike garaže za vozila vseh vrst, potem prostori za razne igre in gospodarski prostori; v prvem nadstropju bodo iz samih brun narejene

V radovljiškem okraju bodo uvedli v šole družbeno upravljanje

Minuli teden so bili v vseh krajih, kjer je šola, v radovljiškem okraju sestanki Socialistične zveze. Na njih so razpravljali o družbenem upravljanju v šolah. Podrobno so proučili predlog pravilnika o šolskih odborih, ki ga je sestavila posebna komisija pri svetu za prosveto in kulturo v Radovljici, razen tega pa je bilo marsikaj govora tudi o šolski reformi, o učnih načrtih in o tem, kakšna naj bo šola, da bo kar najbližja otroku in domu.

Prevaldalo je mnenje, naj bodo šolski odbori kot družbeni organi za vodstvo šol voljeni, kjer je le mogoče. Takšen način je predviden tudi v predlogu pravilnika. Izjema bodo le strokovne šole, višja gim-

nazija in nekatere nižje gimnazije, katerih šolski okoliš je tako prost, da volitev praktično ne bo mogoče izvesti. Za te šole je predvideno delegiranje članov v šolske odbore. Delegirale naj bi svoje članke družbene organizacije, društva in učiteljski oziroma proforski zbori.

Razgovor o uvajanju družbenega upravljanja v šole je bil skoraj povsod precej živahen. Pač pa je ponekod še vedno šlo v ospredje mnenje, da je družbeno upravljanje šol, upravljanje po starših. Češ: tisti, ki imajo v šoli otroke, naj se zanje zanimajo, ostalim pa to ni potrebno. Res, da so bila takšna mnenja precej osamljena, vendar so značilna in kažejo na to, kako nekateri pojmujejo družbeno upravljanje v šolah.

Večina sestankov pa je potekala tako, da moremo upravičeno pričakovati z začetkom novega šolskega leta v šolskem delu temeljit preobrat v korist socialistične družbe. Razprave prosvetnih delavcev Sveta za prosveto in staršev so pomenile temeljito politično pripravo na doslej najvažnejši dogodek, ki se bo zgodil v šolah v bližnji prihodnosti. F. Z.

PROSLAVA 110-LETNICE ROJSTVA SIMONA GREGORČIČA

V vasi Gradišče pri Prvačini na Goriškem je Okrajna zveza prosvetnih društev priredila danes proslavo 110. obletnice rojstva Simona Gregorčiča. Ob desetih dopoldne so v osnovni šoli odprli razstavo Gregorčičevih pesmi in del raznih slovenskih avtorjev o njem ter položili vence pred pesnikovo spominsko ploščo. Popoldne je bila na nekdanjem pesnikovem posestvu spominska svečanost, na kateri je govoril o Gregorčičevih pesnitvah in njegovih življenjskih vrlinah upravnik okrajne študijske knjižnice tov. Ivan Bidovec. Svečanosti se je deležilo veliko število ljudi iz Prvačine, Vinodola, Renče in okoliških vasi ter Trsta. Med gosti so bili navzoči tov. Slavko Kr. predsednik Zveze prosvet-

nih društev za Goriško, tov. Joško Humar, tajnik OLO Gorica, r. lški poslanec Milo Vižintin, in zastopniki številnih prosvetnih društev iz vse Primorske.

V kulturnem delu programa so sodelovali pevski zbori in godbe okoliških prostetnih društev in »Svobode«. Zbornor recitacije »Soča« so izvedli člani prosvetnega društva iz Gradišča. To društvo je ustanovil Simon Gregorčič, ki se sedaj tudi po njem imenuje. M. D.

Nevarna igra s pištolo

Dne 3. t. m. se je 18 letni H. M. iz Gorenjcev v murskosloboškem okraju igral s pištolo. Po narodnosti je slovenec, sedaj živi v Horvati in njegovega 12-letnega sina, Horvata je strel zašel v ramo in glavo, sina pa v trebuh. Oba so prepeljali v bolnišnico.

Nov stanovanjski blok MTT pod streho

Štirinadstropni stanovanjski blok ki so ga začeli graditi letošnjo pomlad na oglu Kidričevega trga in Razlagove ulice, je že pod streho. Zidovje sicer še ni popolnoma dokončano, kajti zidariji in tesarji so delali istočasno. Najprej so postavili ogrodje hiše iz betonskih stebrov, med katerimi sedaj zidajo z opeko. Ker so obenem s postavljanjem stebrov delali tudi železobetonske plošče za strop, sedaj lahko zidajo istočasno v več nadstropjih.

Številne spalnice. Ta kočja, ki bo po velikosti presegala vasa planinska zavetišča v bližini in daljnji okolici, bo odprta čez eno leto.

Razen bistera graka in sonca je s Črnega vrha čudovit razgled na cerkijansko dolino, Črno vrst, Triglav in njegove sosedne in na velik del slovenske zemlje. M. M.

KOT V PRAVLJIČNI DEŽELI

Mariborski akvarij v mestnem parku ima mnogo vodnih živali iz tropskih krajev

Obsežen mestni park v Mariboru na službi ljudem le za sprehode in odih. Mnogi se radi ustavljajo tudi pri jezoru, po katerem krmarita dva laboda, in opazujejo jate rib, ki se igrajo v vodi. Se večje zanimanje vzbujajo mestni akvarij v parku. Ob prvem obisku se skoraj vsakdo čudi, kajti ni pričakoval, da bi si v Mariboru lahko ogledal toliko vodnih živali in živalice iz raznih krajev sveta.

V bazenčkih ki so vdelani v stena, se igrajo zlate, rdeče in živo pisane ribice drugih barv, ki so doma v tropskih krajih Južne Amerike. Nekoliko večje ribe se košajo z velikimi pajčolanastimi plavutmi in repom. V drugih bazenčkih se igrajo živo pisane ribice, ki so le tako velike kot pšenčna zrna. Ribice se polgravo med podvodno travo, ki ima tako svežo larvo, ko da bi rasla na površini zemlje. Tudi trava je iz tropskih krajev.

Obiskovalci radi ogledujejo tudi rake različnih vrst. Se večje zanimanje vzbujajo morske živalice, ki so bolj podobne cvetom kot živalim. Le po njihovem gibanju obiskovalci ugotavljajo, da veliki rdeči ovci, ki leži na kamnu ni cvet, temveč živalica, ki se lahko premika in iztegne svoje tipalke. Morskih živalic različnih oblik in barv pri katerih je na prvi pogled težko ugotoviti, da so res živalice, je še več.

V akvariju so tudi večje vodne živali, med katerimi obiskovalci najraje opazujejo dva pol metra dolga krokodilčka, ki plavata v vodi ali počivati na skalah. Tudi živali z močnimi oklepi, kot so želve, ne manjka. Nekateri imajo na nogah krepke in lezejo iz vode, druge pa imajo na koncu nog namesto krepkih plavuti.

Manilorski akvarij je sodobno urejen in ima mnogo živali. Pravijo da je eden izmed največjih v naši državi. Med Mariborčani je vzbudil veliko zanimanje za gojenje krasnih ribic. V več izložbah so se že pojavili stekleni bazenčki z živo pisanimi ribicami. Pa tudi na stanovanjih jih že imajo. Nekateri ljudje pa se navdušujejo tudi za večje živali ter si jih žele nabaviti. P.

OD VSEPOVSOD

LENDAVA

Zadnji teden se je na področju občine prajavilo 170 prostovoljnih delavcev kvi. Pri tem je omenje vredna Lendava, kjer je 120 prijavljenov: sorazmerno majhno število prijavljenov pa je pri podjetju Proizvodnja nafte, kjer je zaposleno večje število delavcev: prijavilo se jih je le 25. Med ostalimi vaami prednjačita Dolga vas in Mostje.

Te dni so v lendavskih vinogradih začeli popravljati poti. Lastniki vinogradov na tem področju so se morali obvezno udeležiti popravila, kar je seveda razumljivo. Na račun stroškov mestne občine pa popravljajo v Dolgovskih gorah še dve poti.

Lendavski živilski trg je zadnje tedna vedno dobro založen. Tudi okupovalcev ne manjka, saj je razen medčanov v mestu vođe število delavstva, ki je zaposleno pri gradbenem podjetju Sograd in Proizvodnja nafte. Come v soboto so bile naslednje: selje, paprika, paradižnik in kumare po 30 din kg; jajca po 17 din. Vso ostalo zelenjavo in sadje, ki ga je vedno dovolj na trgu, pa v Lendavi lahko dobiš samo na kupčke, pri čemer so potrošniki znatno oškodovani.

HOČE

V lovski družini Hoče pri Mariboru je videnjenih 64 lovcov iz Hoč, Smuklavca, Silivca in iz Maribora. Med lovci je po poklicu največ kmetov, nato uslužbenecv, najmanj pa delavcev. Lovišča imajo na nižinskih in pohojskih predelih. Divjadi je dovolj, predvsem zajcev je mnogo. Zadnje leto je tudi smuč, ker je bilo prepovedano past živino v gozdovih in je bila omejena sečnja. S fostorno emulzijo so lovci zastrupili 314 jaja ter jih postavili v vrane, srakam in šojam. Zato je tudi perjaste divjadi več. Za poživitev posame fazanov je lovška družina nabavila 5 fazanov iz oddaljenih lovišč, lo jerebice in 3 fazezke pa je oddala fazezeriji v Vurbergu. V tekmovalstvu za ulovljanje koristne divjadi so bili trije lovci nagradjeni z bronastimi značkami in s smodnikom. Lovska družina je preiskrbela kmetom Fenolin, a katerimi so zaščitili posevke pred divjadjo. V. P.

LOVRENC NA POHORJU

Konec avgusta je bilo v Lovrencu na Pohorju osrednjevo taborjenje mladincev, predvojaške vzgoje iz šestih okoliških občin. Poleg učenega našta so imeli tudi politična in vzgojna predavanja. Mladinci so tekmovali tudi v streljanju. Ob zaključku taborjenja je mladincev obiskala DPD »Svoboda« Tabor iz Maribora s komedijo »Za stanovanje gre«, ki so jo zvedeli uprizarili tudi za ostalo prosvetno okolico. Obiskovalci so komedijo ogledali okrog 530 ljudi. Ljudje so izrazili željo, da bi jih igralci obiskali še večkrat. M. D.

SUHA KRAJINA

Posebno delovno vnaemo so pokazali pri elektrifikaciji prebivalci vasi Sela pri Šumberku, Replje, Babna.

Izletniki in planinci se zelo radi ustavljajo v Valvazorjevem domu pod Stolom, ki je bil letos junija odprt.

gora, Orlaka, Vrtače, Volčja jama itd. Dne 22. avgusta je po vseh vaseh zasvetila elektrika. Nad osmestajst domašji je opravilo stare »smrdljivke«.

V občini Dvor pri Žužemberku bo zasvetila v kratkem elektrika, tako bo skoraj vsa občina popolnoma elektrificirana razen vasi okoli Ajdovca. Tako bo v kratkem elektrificirana cela krška dolina od izvira.

Ni nobena tajna, da je imela Suha krajina najslabše šole v okraju, ki je bila bolj podobna hlevu kakor pa šoli. Ni dolgo tega, ko so zapeli krampi in lopate med Brevojami in Hričami gradi gradbeno podjetje »KRKA« iz Novega mesta novo šolo. Poalojbo bo že pred zimo pod streho. To bo ena najlepših in najbolj modernih šol na Dolenjskem; v njej bo deset velikih in lepih učilnic, stanovanja za učitelstvo in razni drugi prostori. Šola ne bo služila samo za osnovno šolo, pač pa tudi za nižjo gimnazijo. Popolnoma pa bo šola končana drugo leto.

Pomanjkanje vode, posebno še v sušnih letih, je dolgo delalo skrbi Suhi krajini. Že v stari Jugoslaviji so dogradili vodovod od Globočca pri Zagradcu pa do Ambrusa. Ker pa je naša oblast uvidela, da je potrebno ljudem pomagati, je prišlo kila na pomoč z milijonskimi zneski. Do Višenj je že spjaljen vodovod, kjer je zgrajen tudi velik zbirnik, ki bo razcepil vodovod Ratje in Zvirce. Tako bo končno Suha krajina je rešena hudega pomanjkanja vode.

PRAZNIK PUČONSKKE OBČINE

v spomin na prvoborca Štefana Kuharja-Bojana in 20. obletnico »Ljudske pravice«

Dobro uro pešhoje od Murske Sobote leži ob vznožju prekmurških gričev srednje velik kraj Pučanci, središče dokaj velike in gospodarsko močno razvite občine. Čeprav je kraj pretežno kmečkaja, se tudi industrija uveljavlja.

Znana je predvsem pučanska opekarna, ki je bila v bližnji preteklosti modernizirana in mehanizirana. Pred nekaj meseci je pričela obratovati tudi separacija kremenčevega peska, ki je iskana surovina ne samo doma, temveč tudi v inozemstvu. Mladi kolektiv se je že dobro uveljavil. Kraj je znan tudi po velikem mlinu. V območju občine so štiri kmetijske zadruge, prednjači pa pučanska, ki sodi tudi med naj-

boljše v Prekmurju. V ponos vaščanom, posebno še gasilcem, pa je lep nov gasilski dom. Pripravljenega imajo tudi že precej materiala za prosvetni dom, ki ga nameravajo v kratkem pričeti graditi. Se marsikaj so v teh zadnjih letih v kraju in občini pridobili in se bo ves ta gospodarski in kulturni razvoj zrcalil v občinskem prazniku. Občinski praznik bodo slavili v spomin na prvoborca Štefana Kuharja-Bojana in 20. obletnico »Ljudske pravice« kar ves ta teden.

Tudi razstava dokumentov iz NOB bo odprta vs teden. Zvečer bodo pa nastopali igralci domačega IZUD, igralci iz Gorice in člani IZUD iz Sebebovec. Živino-

rejci bodo priredili veliko medzadružno živinorejsko razstavo. Na razstavi, ki bo ob 25-letnici dela živinorejske selekcijskega društva, bo okrog 130 rodovniške plemenske živine. Zadnji dan tedna bo predpoldne telovadni nastop, popoldne pa bodo razne športne prireditve in nastop gasilcev. Predstavniki množičnih organizacij, društev in ljudske oblasti, pa bodo položili vence na grob Štefana Kuharja-Bojana, ki je padel že l. 1941 v Mariboru kot talec. (-k)

V STANOVANJE JE VLOMIL

V noči na 4. september je neznanec vlomil v hišo Jožeta Pilaha v Zalcu. V stanovanju je prišel tako, da je pristavil lestev k oknu shrambe. Tat je odnesel več kosov raznega perila.